

KARJALAISTEN SANOMAT

[Karjalazien Sanomat]

Taka-Karjalan äänenkannattaja. — Taga-Karjalan tiijontuoja.

Ilmestyy Karjalan Sivistysseuran toimesta kaksi kertaa kuussa, kuun 1 ja 15 p:nä. — Tilaushinta koko vuodelta 10 mk., puolivuod. 5 mk.; Venäjällä 5 ruplaa koko vuodelta, 3 ruplaa puolivuodelta. — Yksityisnumerot 50 p. eli 25 kop. — Ilmoitushinnat: 2 mk. palstasentim., pitempiä aikaisia sopimuks. mukaan. — Lehden toimiston ja konttorin osoite: Helsinki, Itäinen Teatterikuja 1 D.

Vastaava toimittaja
IIVO HÄRKÖNEN

Ilmavuu Karjalan Ylendys-Seuran toimes kaksi kertaa kuus, kuun 1 da 15 päivinnä. — Tilavus-(kučunda) hinda Suomes 10 markkua kogo vuuel, 5 mk. puolel vuuel: Venäl 5 rupl'ua kogo vuuel, 3 rupl'ua puolel vuuel. — Kuuloitteluhinnat: 2 mk. 1 senttimetrin korgevuizes tilas. — Lehten ozukeh (adressi): Helsinki, Itäinen Teatterikuja 1 D.

Rauha tulossa.

Jo pitkin vuotta on ennusteltu, että tämä vuosi olisi tämän parhaillaan käytävän suuren maailmansodan viimeinen. Riehuttuaan yhtämittaisesti elokuun alkupäivistä 1914 tulisi se siten kestämään enemmän tai vähemmän yli neljän vuoden.

Viime päivien ja viikkojen tapaukset osottavatkin, että rauha olisi nyt lähempänä kuin mihään hetkenä ennen tämän sodan aikana. Samantapaisia ilmiöitä on kyllä ennenkin sattunut, juuri samankaltaisia ja samoilta tahoilta tulevia rauhantarjouksia, mutta tällä kertaa on kuin jo itse ilmassa syväisempää pyrkimystä rauhaan ja edellytystä sen tuloon. Kaikki kansat ovat tähän käytävään riehuntaan jo väsyneet. Elämä kaikissa maissa on käynyt kuvaamattoman kalliiksi ja samassa mitassa ahtaaksi ja tukalaksi. Paitsi välttämättömimmät elintarpeet, syömaaineet, ovat muutkin elämän tarvikkeineet käyneet hämmästyttävän vähiksi — johtuen se arvattavastikin niitä valmistavain työvoimain vähentymisestä tai käytöstä toisiin tarkoituksiin. Raha on menettänyt arvonsa. Mitä häikäilemättömin keinottelu on päässyt valtaan. Sen kera ovat kohonneet ihmiskunnan kenties kaikkein halvimmat ainekset pinnalle, johtaan elämän tärkeimpiä aloja, kuten kauppaa, tavara- ja välitystä. Trustit ja renkaat viettävät riemuajojaan. Kaikenlaisten tuottajain vaatimukset ovat käyneet huimaaviksi. Voi sanoa pienessä kaavassa, että sellainen henkilö, joka rauhan oloissa ennen tuskin jaksoi hankkia toimeentuloa itselleen, nyt on kohonnut miljoonamieheksi ja tuhansien elämän ja elinehtojen määrääjäksi.

Näissä oloissa on pelkkä sodankäyntikin vaikeata. Mitkään säännöstelyt, korttijärjestelmät ja valtion puuttumiset tuotannon ja myynnin järjestämiseksi eivät voi auttaa.

Puhutaan n. s. liittolaisten, Englannin ja Amerikan kannattajain, voimien ehtymättömyydestä. Sotatapauksissa he ovatkin viime aikoina osottaneet voimaperäisyyttä, etenkin siihen nähden, että jotkut vastapuolella olevat pikkukansat ovat tunteneet taakan käyneen ylivoimaiseksi. Mutta tosiasia lienee, että nuo mahtavammaltakin näyttävät elävät ja käyvät sotaa mitä ahtaimmissa oloissa. Olosuhteitten puristus tuntuu heidänkin toimissaan ja elämässään. Nämä viimeaikaiset rynnistykset lienevät heillä viimeistä epätoivoista ponnistusta. Elämän lähteet kaikessa maailmassa ovat sittenkin lopulta rajotetut, ihmiset ovat samoja kaikkialla.

Siitä syystä voi nyt tapahtunut Saksan ja sen liittolaisten taholta tehty rauhantarjous kantaa hedelmää. Se on tehtykin nyt toisilla perusteilla, osotettu myös toisille välittäjille kuin ennen. Saksassa on tapahtunut hallitussuunnan muutos ja perusteeksi on otettu nykyisen maailman kenties vaikutusvaltaisimman valtiomahdin ajatuskanta. Amerikkaan ja sen lujaan edustajaan presidentti Wilsoniin on vedottu. Hänen lausumansa rauhanteon periaatteet on otettu ohjeeksi.

Voi näyttää, että rauhanehdotus on tehty tekijälle sattuneiden epäedullisten seikkojen pakosta. Mutta on huomattava, että tosiasia vain n. s. Bulgaarian rintama on keskusvalloille käynyt yllätykselliseksi. Pienen Bulgaarian miehitys ei Saksalle ja sen kahdelle jällejäneelle voimakkaalle liittolaiselle ole lopulta vaikea työ, kun ottaa huomioon, että enemmän oli monesti muuten samanlaisissa olosuhteissa pidettävä huolta monin verroin vaikeammasta Venäjän rintamasta. Ehdottomasti huomaavat Englannin liittolaiset tämän, eivätkä tee laskelmiaan kokonaan Saksan heikontumisen pohjalta. He ovat hekin saaneet kohdata yllätyksiä ja juuri he. Puolueettoman silmään näkyy, että Saksan puolelta tehty rauhantarjous lähtee enemmän Saksan uuden hallitussuunnan pohjalta kuin sen sotaisen heikentymisen. Sillä Saksa seisoo vielä kaukana omien rajojensa ulkopuolella ja on koko tämän viimeisen rynnistyksen aikana väistynyt melkein vain tuumittain saavuttamiltaan voittolinjoilta.

Näin on kaikki syy toivoa, että Englannin liittolaisetkin huomaavat nyt oikean hetken tulleen rauhan teolle ja niin voi tämä olla todentotta kynnyksellä. Ja niin on maailma päässyt hirvittävästä sodan painostuksesta ja repi-

misen ja hävittämisen sijaan voi tulla rakennuksen, parantamisen ja arpien kiinnisaattamisen työ. Lähipäivät sen osottavat.

Miten käy Karjalan, kovaosaisen, raastetun, epävarmuudessa pidetyn ja myöskin sodan jaloissa olleen Suomen rajojen takaisen Karjalan, rauhan tullessa? Viittaamme alempana julaistuihin presidentti Wilsonin lausumiin periaatteihin rauhan teosta ja maailman tulevasta järjestämisestä. Pienillekin kansoille ja kansanosille varataan elämänmahdollisuudet. Kansojen itsemääräämisen oikeuden näkökohta ei ole kuollut. Kansojen vapaa, veljellinen, sovinnollinen liitto, jota suunnitellaan, ei voi nähdä pienimmänkään kansan, kansanosan tai heimon sorrossa ja raastossa oloa; perhe ei voi olla onnellinen ja rauhallinen, jos yksikin sen jäsenistä on harhateillä, vieraan kynsissä, mielivallan alaisena ja vailla oikeuksia. Se on saatettava oman perheensä yhteyteen. Sitä ei ole jätettävä kulkuriksi, irtolaiseksi eikä orjaksi. Sen tyytymättömyys on poistettava, jotta ei jäisi pienintäkään maailman sovinnollista järjestystä uhkaavaa voimaa. Sillä tyytymättömyys on kaiken pahan lähde ja pienistä tyytymättömyyksistä koituvat suuret.

Täten voimme ajatella, että tulevassa, kaikkia kansoja koskevassa rauhanteossa järjestetään myös rajantakaisen Karjalan asia oikeudenmukaiselle kannalle. Senkin toiveet on tyydytettävä, samoin sen heimolaisten hartaimmat, vuosisataiset kaipiot; Suomenkin kansaperhe on saatettava ehjäksi ja onnelliseksi. Maailmanrauha on taottava sitäkin liitostaan myöten lujaksi. Karjala on ilmoittanut selvästi tahtonsa ja osottanut myöskin siihen tarmokkaasti pyrkivänsä. Suomi on näyttänyt jäävän yhden seinänsä avoimeksi ja rikkinaiseksi, jos se ei saa yhteyteensä yhtä merkittävää osaa kansastaan. Suomellakin on oikeus irredentaansa (vieraan vallan alla olevaan kansansaansa), niinkuin Italialla, Puolalla y. m. Kaikkien kansojen liiton suunnittelijalla Amerikalla täytyy olla avoimet silmät näkemään tätä. Saksan, toisen asiaan vaikuttavan voiman, olemme ilolla nähneet jo tämän seikan huomanneensa.

Voimme siis jäädä toivolla odottamaan tulevia rauhaneuvotteluja. Olkoot vain Karjala ja Suomi silloinkin valppaat, niinkuin monesti eivät ole olleet, mutta monesti myös osottaneet ilahuttavia merkkejä siihen suuntaan. Yhteisen, kokonaisen ja onnellisen Suomen tulevaisuuskuva ei saa häipyä silmistämme missään aikojen käänteissä ja vaihteluissa.

I. H.

Rauhan ehdot ja enteet.

Wilsonin rauhanehdot.

Wilsonin rauhanehdot, joihin Saksan hallitus rauhantarjouksessaan viittaa, ovat seuraavat:

- 1) Kaikkien rauhansopimusten tulee olla julkisia. Salainen diplomaattia poistetaan.
- 2) Vapaa laivaliike merellä; paitsi sellaisia tapauksia, jolloin tarvitaan kansainvälistä toimintaa kansainvälisten sopimusten toteuttamiseksi.
- 3) Kaikkien taloudellisten rajoitusten mahdollisimman laajalle ulottuva poistaminen. Yhtäläisten kauppaehtojen aikaansaaminen kaikkien kansojen kesken.
- 4) Varustusten rajoittaminen vähimpään.
- 5) Siirtomaavaatimusten ratkaiseminen alkuasukasten etuja silmällä pitäen.
- 6) Venäjän alueen tyhjentäminen. Venäjä saa esteettömän tilaisuuden riippumattomasti ratkaista poliittisen kehityksensä.
- 7) Belgian tyhjentäminen ja entiselleen palauttaminen ilman, että koetetaan rajoittaa sen suvereniteettia.
- 8) Vallatun ranskalaisen alueen tyhjentäminen. Elsass-Lotringin palauttaminen entiselleen.
- 9) Italian rajan tarkistus kansallisten vaatimusten mukaan.
- 10) Itävalta-Unkarin kansoille tilaisuus autonomiseen kehitykseen.
- 11) Romanian, Serbian ja Montenegron tyhjentäminen

ja entiselleen palauttaminen. Balkanin valtioiden keskinäisten suhteiden järjestelyyn kansainväliset takuut.

12) Osmannien keisarikunnan turkkilaisille osille itsenäisyys, autonominen kehitys muille Turkin kansoille. Vapaa kulku Dardanellein läpi.

13) Riippumattoman Puolan valtakunnan perustaminen, jolla on vapaa pääsy merelle ja johon kuuluvat ne alueet, joilla asuu puolalaista väestöä.

14) „Kansojen liiton“ perustaminen, jossa pienille ja suurille valtioille yhtäläisesti taataan valtiollinen riippumattomuus ja alueellinen koskemattomuus.

Saksan rauhannootti Pohjois-Amerikan Yhdysvaltain presidentille.

Berlini, 5. 10. (Alkuper. sähkök.) Saksan hallituksen Sveitsin hallituksen välityksellä presidentti Wilsonille antama nootti on sanamuodoltaan seuraava:

Saksan hallitus pyytää Amerikan Yhdysvaltain presidenttiä ottamaan käsiinsä rauhan palauttamisen, ilmoittamaan tästä pyynnöstä kaikille sotaikäisille valtioille sekä kehoittamaan lähettämään valtuutettuja neuvotteluihin ryhtymistä varten. Saksan hallitus hyväksyy rauhanneuvottelujen pohjaksi Amerikan Yhdysvaltain presidentin kongressijulistuksessa tammik. 8 p:ltä 1918 ja hänen myöhemmissä julistuksissaan, varsinkin hänen puheessaan syysk. 27 p:ltä esittämän ohjelman. Välttääkseen jatkuvaa verenvuodattusta Saksan hallitus pyytää aikaansaamaan viipymättömän yleisen aselevon solmimisen maalla, vesillä ja ilmassa.

Badenin prinssi Max.
Valtakunnankansleri.

Keisari Wilhelmin julistus Saksan sotavoimille.

Keisari Wilhelm on antanut Saksan sotaväelle ja laivastolle seuraavan julistuksen:

„Saksan armeijalle ja Saksan laivastolle!

Kuukausia on vihollinen jättäisponnistuksin, melkein taukoamatta, rynnännyt teidän linjojanne vastaan. Viikko-kausia on teidän, tuskin saamatta lepoa, ollut täytymys kestää ja pitää puolianne lukumäärältään suuresti ylivoimaista vihollista vastaan. Siinä on teidän tehtäväne suuruus ja sen tehtävän olette te täyttäneet. Kaikkien Saksan heimojen joukot tekevät velvollisuutensa, puolustaan sankarillisesti vieraalla maalla isänmaatansa. Laivastoni asema on vakava, toimiessaan yhdistyneinä vihollisvoimia vastaan ja väsymättömästi tukiessaan armeijaa sen raskaassa kamppailussa. Ylpeydellä ja ihailulla katselee kotimaa armeijan ja laivaston tekoja. Minä myöskin lausun teille omani ja isänmaan kiitokset. Keskellä ankarinta taistoa sattuu makedonialaisen rintaman murtuminen. Teidän linjanne on murtumaton ja jää siksi. Olen, yksimielisyydessä liittolaisiemme kanssa, jälleen tarjonnut vihollisille rauhaa. Kuitenkin ojnemme me kätemme ainoastaan kunnialliseen rauhaan, sen me olemme velkapää sankareillemme, jotka ovat panneet henkensä alttiiksi isänmaan puolesta, sen me olemme velkapää lapsillemme. Tulevatko aseet lepäämään, ei vielä tiedä, siksi me emme saa lannistua, meidän tulee kuten tähänkin asti ponnistaa kaikki voimamme uupumatta torjuaksemme vihollisen rynnistyksen. Hetki on ankara, mutta luottamuksessa voimaamme ja Jumalan armolliseen apuun me tunnemme itsemme kyllin vahvoiksi puolustamaan rakastettua kotiseutuaamme.“

Presidentti Wilsonin vastaus.

Wilson haluaa tulla vakuutetuksi Saksan nootin todellisesta tarkoituksesta.

Washingtonista lennätetään lokak. 9 p.:

Valtiosihteri Lansing on jättänyt Sveitsin diplomaattiselle edustajalle seuraavan vastauksen Saksan noottiin:

„Minulla on kunnia presidentin nimessä vahvistaa vastaanottaneeni Teidän noottinne t. k. 6 p:ltä, joka sisälsi Saksan hallituksen ilmoituksen presidentille, ja saan samalla presidentin määräyksen mukaisesti pyytää Teitä jättämään Saksan hallitukselle seuraavan ilmoituksen:

Ennenkuin vastaus keisarillisen Saksan hallituksen esityk-

seen voidaan antaa, min vilpitön ja avomielinen, kuin siihen sisällyvät intressit edellyttävät, pitää Yhdysvaltain presidentti välttämättömänä tulla vakutetuksi kanslerin nootin todellisuudesta tarkoituksesta. Luuleeko valtiokansleri, että keisari-linen Saksan hallitus hyväksyy ne ehdot, jotka presidentti on ilmaissut julistuksessaan Yhdysvaltain kongressille tammi-kuun 8 p:nä 1918 sekä myöhemmissä julistuksissaan, ja että keskustelujen tarkoituksena olisi ainoastaan saavuttaa yhteisymmärrys käytännöllisiin yksityiskohtiin nähden? Yhdysvaltain presidentti katsoo olevansa velvollinen aselepoa koskevan esityksen johdosta selittämään, ettei hän katso olevansa oikeutettu niiden hallitusten puolesta, joiden kanssa Yhdysvallat ovat liitossa keskusvaltoja vastaan, ehdottamaan aselepoa minkään kuin nämä vallat ovat toisten maa-alueella. Jokaisen keskustelun menestyminen tulee ilmeisesti riippumaan keskusvaltojen suostumisesta viedä joukkonsa niinpian kuin mahdollista kaikilta miehittämiltään alueilta. Presidentti luulee myöskin olevansa oikeutettu kysymään, puhuuko kansleri niiden valtakunnan auktoriteettien puolesta, jotka tähän asti ovat johtaneet sodan käyntiä. Hän pitää vastausta tähän kysymykseen erittäin tärkeänä kaikilta näkökanoilta katsoen.

Rauhankeskeytyksen viime vaiheet.

Viimeksi kulunut kuukausi on ollut erittäin rikas suurista tapahtumista. Näistä on ennen kaikkea mainittava ne, jotka ovat antaneet kärsivälle ihmiskunnalle vihdoin toivoja pikaisen rauhan tulosta.

Syyskuun 15 p. saapui tieto, että *Itävalta-Unkarin* hallitus on kaikille sotaikäisille valloille ehdottanut vapaata ajatus-tenvaihtoa sen seikan selvittämiseksi, onko olemassa edellyt-tyksiä, jotka saattavat mahdolliseksi rauhankeskustelujen pikaisen aloittamisen. Tämä ehdotus sai keskusvaltain vihollisten taholta tylyn vastaanoton eikä se senvuoksi johtanut toivottuihin tuloksiin.

Syysk. 25 p. teki sitten *Bulgaria* viimeaikaisen huonon sotaonnen pakoittamana aselepotarjouksen viholliselleen, johon tarjoukseen nämä suostuivat seuraavilla ehdoilla: *Bulgarian* on vupymättä tyhjennettävä miehittämänsä osat Kreikkaa ja Serbiaa, heti riisuttava armeijansa aseista, luovutettava kaikenlaatuiset liikennevälineet, laivat, rautatiet y. m. s. ympärysihtolaisille. Ympärysihtolaiset saavat oikeuden vapaaseen kulkuun *Bulgarian* kautta ja saavat miehittää sotilaallisesti tärkeitä paikkoja.

Lokakuun 4 p. tapahtui sitten

hallitusmuutos Saksassa.

Saksan valtakunnankansleriksi nimitti keisari *Badenin* prinssi *Maxin*, joka sai muodostettavakseen kansan hallituksen. Tämän hallituksen nimessä teki prinssi *Max* heti seuraavana eli lokak. 5 p. rauhantarjouksen *Amerikan* Yhdysvaltain presidentille ilmoittaen Saksan hyväksyvän neuvottelujen pohjaksi presidentti *Wilsonin* jo aikaisemmin ilmoittamat ehdot, joihin tärkeimpinä pykälinä sisältyvät kansain itsemääräysoikeus ja vapaus, merien vapaus sekä kansojen liitto sotien välttämiseksi ynnä yleinen aseistariisuminen.

Myöskin *Itävalta-Unkari* ja *Turkki* tekivät samanlaisen tarjouksen presidentti *Wilsonille*.

Lehtemme ilmestyminen.

Lehtemme, joka kirjapainovaikeuksien tähden ei viime keväästä tähän asti ole päässyt ilmestymään muuten kuin harvaan ilmestyvinä suurempina yhteisnumeroina, koetetaan tästä edes, mikäli suinkin on voitavissamme, saada ilmestymään säännöllisesti, s. o.: kaksi kertaa kuussa. Kirjapaino-oloja on järjestetty ja lehden toimitusta on niinkään saatu uudelle kannalle. Samalla kun lehden vastaava ja päätoimittaja kirjailija *Iivo Härkönen* ryhtyy tästä numerosta lähtien itse hoitamaan tehtäviään, on toimitukseen otettu apuvoimia, jonka kaiken avulla toivotaan voitavan saada aikaan muutosta. Mikäli mahdollista, ilmestyvät numerot, kuten ennen, kuun 1 ja 15 p:nä. Edellisen numeron myöhään ilmestymisen vuoksi tulevat tämän kuun numerot ilmestymään vielä yhteisnumerona, nim. 19—20.

Toimituksen siirrettyä väliaikaiselta kannalta vakinaiselle on myöskin toimituspaikka ja konttori muutettu takaisin *Helsinkiin*, missä se nyt sijaitsee *Itäinen Teatteri-kuja 1 D*. Molemmat ovat avoinna joka arkipäivä klo 10—11 a.p. ja 6—8 i.p.

Toivoen lukijaimme ymmärtävän ja suovan anteeksi tällä väliajalla sattuneet epäsuunnollisuudet, käännyimme heidän puoleensa kehotuksella tekemään entisellä tarmolla työtä lehtemme tunnetuksi tulemiseksi ja leviämiseksi. Tilauksia voidaan nykyisin tehdä postinkin kautta. Lehden tilaushinta on koko vuodelta 10 mk., puolivuodelta 5 mk.

Asiamiehet, vilkkaaseen toimintaan lehtemme hyväksi!
Karjalaiset kynänkävijät ja uutisten antajat, entisellä innolla ja vilkkauksella lähettämään tietoja ja kirjoituksia lehdellemme!

Toimitus.

Mikä rajantakaisen Karjalan nimeksi?

Rajantakaisen Karjalan nimityksessä on ilmestynyt epävarmuutta ja kirjavuutta, joka ajan oloon tuntuu sekä kiu-salliselta että haitalliselta. Vanhastaan on alueella ollut nimenä *Venäjän Karjala*, jota tieteellisissä julkaisuissa vieläkin käytetään ja mikä ehdottomasti heti ilmoittaa, mistä on kysymys. Suomalaisten ja karjalaisten suojelusjoukkojen miehittämiä osia tästä alueesta ei tämä nimitys ole paikallaan. Tällöin ja monista muistakin syistä etsii mielellään uutta nimeä alueelle. Vienan Karjalaisten Liiton toiminnan aikana siitä yleensä käytettiin nimitystä *Rajantakainen Karjala*, mikä jossain määrin muistutti Italian rajojen ulkopuolella olevain italialaisten alueiden nimeä „Italia irredenta“. Monet ovat katsoleet tätä pitkäksi. Siitä syystä on syntynyt uusia nimiä. *Vienan Karjala* ei ole sopiva koko alueen nimeksi, sillä se on vanha nimitys vain yhdelle alueen osalle, nim. pohjoiselle, Vienan läänissä olevalle Karjalalle. Toinen ja suurempi osahan on vanhastaan ollut *Aunusta* eikä sitä osanimeä ole syytä poistaa eikä häivyttää toiseen osanimeen. Alueen alajakona on syytä ainaisesti pysyttää tätä kahtiajakoa: Vienan Karjala ja *Aunus*. Yhteisenä nimenä on nykyisin ruvennut esiintymään: *Kauko-Karjala*. Vaikka nimi onkin kielellisesti kaunis, ei se asiallisesti ole paikalleen osuva. Rajantakainen Karjala on kyllä helsinkiläisille ja länsisuomalaisille kaukainen, mutta ei suinkaan itäsuomalaisille ja esim. sortavalalaisille, kun se alkaa jo melkein tästä kaupungista. Koko Suomeenkin nähden on rajantakainen Karjala kylki kylässä kiinni, mitään välimaata ei ole sitä erottamassa. *Tverin* ja *Novgorodin* Karjala kyllä sopivat *Kauko-Karjalaksi*, mutta eivät Vienan ja *Aunuksen* Karjala. Tämä viimeainittu yhdistetty nimi kyllä voisi käydä sovittelunimenä pänsä, mutta epäilemättä se on pitkä ja siis epäkäyttännöllinen. Virallisemmassa käytännössä on nyt alettu puhua *Itä-Karjalasta* ja epäilemättä se onkin oikein. Mutta siinä mielessä ovat esim. jo *Sortavalan* seudut ja *Salmin* kihlakunta *Länsi-Karjalaa*, oikeammin *Länsi-Karjalan* keskiosaa, mutta näitä on paikallisessa, etupäässä *sortavalalaisessa* käytännössä kutsuttu *Itä-Karjalaksi*. Siellä ilmestyy „*Laatokka*“ itäkarjalaisen väestön äänenkannattajana, siellä on *Itä-Karjalan* maanviljelysseura, *Itä-Karjalan* kansanopisto y. m.

Elei *Itä-Karjala*-nimitystä voida omistaa yksistään rajantakaiselle Karjalalle ja *Sortavalan* seutuja lukea *Länsi-Karjalaksi*, olisi ehdotuksenani, että edellistä kutsuttaisiin *Taka-Karjalaksi*, mikä nimitystapa pohjautuisi jo vanhojen roomalaisten antamiin nimiin. Heillähän oli m. m. *Trans-Silvania* (Metsäntakainen), *Trans-Kaukasian* y. m. *Taka-Karjala* nimeä olenkin nähnyt jo käytettävän muutamissa suomalaisissa sanomalehdissä.

Tässä lehdessä käytetään rajantakaisen Karjalan yhteisnimityksenä tästälähtien vuorotellen *Taka-Karjala* ja *Itä-Karjala*, jolloin käytännön osoitettavaksi jää, mikä näistä nimityksistä tulee yleisemmäksi ja ainoaksi tulevaisuuden nimeksi.

I. H.

Viena ja vieraat vallat.

Suursota on monen muun mullistuksen ohella saanut aikaan senkin, että ennen niin syrjäinen ja vieroksuttu *Viena* on melkein odottamatta joutunut varsinkin suuren huomion esineeksi *Europan* uuden kartan suuntaviivoja suunniteltaessa. *Vieraista* valloista on aivan erikoista huomiota suonut *Vienalle* Englanti liittolaisineen. Tämä valtaryhmä on katsonut *Vienan* niinkin tärkeäksi, että se on lähettänyt sinne maa- ja merisotavoimiaan niiden tarkoitusperien tueksi, joita *Vienaan* — ja *Aunuksen* — nähden sillä taholla haudotaan.

Millaisia nämä tarkoitukset sitten ovat? Tähän kysymykseen on heti vastattava, etteivät ne suinkaan ole sellaisia, joiden toteuttaminen olisi *Vienan* ja *Aunuksen* karjalaisen väestön onneksi. Tämän kansan elämä, sen toiveet ja pyrkimykset ovat Englannin ja sen kumppanien suurisuuntaisessa pelissä niin pieniä ja mitättömiä vastapanoksia, ettei Englannin kannata niitä ottaa huomioon. Sille ovat määräävinä ennenkaikeaa ja yksinomaan sen omat edut. Oman maailmanvallan laajentaminen, uusien etu- eli n. s. intressipiirien hankkiminen — sehän on jo vuosisatoja ollut Englannin valtioiden ulkopoliittinen päätehtävä, jonka tuloksina jo ennestään ovat *Intian*, *Egyptin*, *Etelä-Afrikan* y. m. kansojen alistaminen Englannin etujen palvelukseen. Pohjois-Europassa Englannilla ei vielä ole ollut sellaista jalansijaa kuin muualla maailmassa, ja senpäävuoksi se nyt on katsonut ajan tulleeaksi, jotta tämänkin pyyde saataisiin toteutetuksi. Ja siksi se on tuonut laivojaan ja joukkojaan *Muurmannille* ja *Vienaan*.

Se hyöty, mitä Englanti on *Muurmannista*, *Vienasta* ja *Aunukselta* laskenut itselleen koituvan, on kahdenlaatuista.

Ensinnäkin se on iskänyt silmänsä niihin runsaihin luonnonrikkauksiin, jotka näitten seutujen metsissä, vesistöissä ja maan uumenissa piilevät. Englanti tarvitsee puutavaraa y. m. metsäntuotteita. Ja niitähän on *Vienan* mailla ylen runsaasti ja helposti saatavissa, sillä meri on mukavana viertireitinä. *Vienan* metsät Englanti haluaa käytettäväkseen sitäkin kiihkämmin, kun niissä jo vuosikausia on loikonut sen rahoja suunnattomat summat. Sodan aikana Englanti näet lainasi huikkeitä rahamääriä *Venäjän* tsaarihallitukselle, ja pantiksi se otti niistä m. m. *Vienan* metsiä. Nyt täytyisi Englannin kiskoa nuo lainatut rahat takaisin *Vienan* kustannuksella.

Englanti tarvitsee edelleen rautaa, kuparia y. m. metalleja. Ja niitähän on runsaasti *Karjalan* maakamarassa ja järvisä.

Ja kun *Vienan* joet ovat erittäin koskirikkaita, niin perustamalla tehtaita niiden varsille Englanti voisi jalostaa metallit — samoinkuin puutavaratkin — jo itse paikalla sekä valmiina viedä ne markkinoille *Lontoon* rahayliälymystön laskuun myytäväksi. Näiden rikastumisen tapahtuisi *Vienan* kustannuksella, sillä ainoa hyöty, mikä tulisi karjalaisen rahvaan osaksi, olisi niukoissa työpalkoissa. Maksu saadusta raaka-aineesta menisi näet suurimmaksi osaksi *Venäjän* hallitukselle. Erikoisen tarkasti on tässä nimittäin pantava merkille se seikka, että Englanti liittolaisineen on julkisesti ilmoittanut aikovansa säilyttää *Venäjän* sen entisessä suuruudessaan. Kansojen vapautuminen *Venäjän* raskaasta ikeestä ei kuulu Englannin johtaman liiton ohjelmaan. Niinpä *Karjalankin* kansa olisi siis yhä pysyttävä samassa asemassa kuin tähänkin asti, *Venäjän* holhohtavana; lisäksi tulisi vielä Englannin taloudellinen isäntävalta. *Vienan* ja *Aunuksen* luonnonrikkauudet ja rahvaan työvoima joutuivat siten vieraitten hyväksi eikä suinkaan karjalaisten omaksi siunaukseksi.

Toinen hyöty, mikä *Muurmanni*, *Vienä* ja *Aunus* Englannille tuottaisivat, on se, että ne olisivat siltana Englannin ja *Venäjän* välillä senjälkeen kun *Hämeri* Suomen ja *Itämeren* maiden vapauduttua *Venäjältä* on Englannilta sulkeutunut. Tätä seikkaa silmälläpitäen on rakennettu *Muurmannin* rautatie. Sen ja *Vienanmeren* välityksellä Englanti toivoo voivansa päästä käsiksi itse *Venäjän* rikkauksiin sekä muutenkin siellä isännöimään, kuten sen viimeaikaiset puuhut selvästi osoittavat.

Entä sitten *Saksa* ja sen johtama valtaryhmä? Mitä harastuksia sillä on *Karjalaa* nähden? Vastaus on lyhyt: *Saksalla* ei ole *Karjalassa* muita etuja valvottavana, kuin se, että Englanti poistaa sieltä joukkonsa ja lopettaa siellä sotaiset sortotoimensa, jotka uhkaavat viime kädessä myöskin *Saksaa* ja sen itäistä rajaa. Muita pyrkimyksiä *Saksalla* tässä asiassa ei ole — äskettäin tapahtuneen hallitusvaihdon jälkeen sitäkin vähemmän.

Mitä on sitten tehtävä englantilaisen (ja sen mukana venäläisen) vaaran torjumiseksi *Vienasta* ja *Aunukselta* ja luonollisten kehitysmahdollisuuksien turvaamiseksi *Karjalan* maalle ja kansalle?

Yksinään *Karjalan* rahvas ei mitään mahda, vaan sen täytyy nojautua *Suomeen*, ainoastaan *Suomeen*. *Suomelta* *Karjala* on vain juureton puu, joka kuihtuu ja kuolee; ainoastaan *Suomen* kanssa eläessään *Itä-Karjalalla* on tulevaisuutta. Ja *Suomi* puolestaan on *Suomi* vasta silloin, kun *Vienä* ja *Aunus* ovat siihen kohtalonsa liittäneet.

Tämä totuus on saatava koko sivistyneen maailman kuuluville! Ja varsinkin Englannille ja sen kansalle on sekä *Karjalalla* että *Suomen* sanottava: meillä on oikeus puolellamme! Tätä oikeutta, joka juurtuu kansallisuuteen, historiaan, sivistykseen, luontoon — mutta ei väkivaltaan! — sitä ei kukaan kykene *Karjalalta* ja *Suomelta* riistämään! Kaikkein vähimmän sitä kykenee riistämään ja kieltämään *Englanti*, joka sodankäyntinsä syyksi juhlallisesti on ilmoittanut pienten kansojen oikeuksien puolustamisen.

Tietoisuus siitä, että meillä — karjalaisilla ja suomalaisilla — on moninkertainen oikeus puolellamme, se antakoon meille rohkeutta asiame edelleen ajamiseksi. Suurpoliittiset tapahtumat eivät saa meitä lannistaa. *Karjalan* kysymys ei saa olla riippuvainen joistakin länsirintaman tapauksista, *Bulgarian* erikoisrauhasta y. m. s., vaan se riippuu yksinomaan meistä karjalaisista ja suomalaisista itsestämme — siitä, miten me puolustamme niitä oikeuksiamme, joiden pyhyys rehellisen vihollisenkin on tunnustettava!

E. W.

Karjalan kirjasto.

Lehdissä on kerrottu erään helsinkiläisen liikemiehen, *K. E. Kontron*, lahjoituksesta n. s. *Karjalan* kirjastoa varten. Samojen selostusten mukaan näyttää olevan tarkoituksena koota kaikki *Karjalaa* koskevat kirjateokset, jopa tärkeämmät kirjoituksetkin yhteen paikkaan, etupäässä tutkijain käytettäväksi ja suureksi yhtenäiseksi historialliseksi muistomeriksi *Karjalan* maasta ja heimosta kirjallisuudessa. Arvattavasti tälle hankittaneen asianmukainen rakennuskin ja, kuten syrjästä päin voi otaksua, sijoitettane se johonkin suurempaan karjalaiseen paikkakuntaan. Jossakin on ehdotettu sen paikaksi *Viipurin* kaupunkia.

Eräillä tahoilla on julkisuudessa tehty huomautus, että hankkeen yhteydessä olisi saatava aikaan suuri, kaiken *Karjalaa* koskevan kirjallisuuden sisältävä luettelo, bibliografia, vieläpä ennen itse kirjaston kokoamista, sillä siitä olisi sanomatonta hyötyä tälle kokoamisellekin. Hankkeen alkuunpanija ja hänen edustajansa, maisteri *Hannikainen*, lienevätkin kiinnittäneet huomiota tähän huomautukseen.

Samalla kun on kellä tahansa syytä iloita tästä suuresta yrityksestä ja toivoo sen toteutumista, lienee syytä huomauttaa miten tärkeätä olisi tämän toteutumisen kiireellisyys. *Karjalaa* koskeva kirjallisuus on jo sangen laaja, varsinkin kun ottaa huomioon muissakin maissa julkaistut kirjatutotteet ja kirjoitukset. *Venäjä* yksin tarjonnee laajoja aineksia. Samalla alkaisi olla aika jo saattaa näitä aineksia yhä suurempaan, sanoisinko perinpohjaiseen käytäntöön. *Hra Kontron* kirjasto toteutettuna tarjoisi siinä suhteessa mitä suurinta palvelusta. Eikö tähän nähden ja etenkin, kun vielä bibliografiatyö on rinnalla suoritettava, olisi pääedustajan avuksi asetettava erityistä asian tuntijoista ja harrastajista koottua toimikuntaa, joka tarkoituksenmukaista työjakoa noudattaen järjestelmällisesti ja varmasti alkaisi toteuttaa tuota monisuuntaista ja suurekasta suunnitelmaa. Mielestäni ei sekään voine pahentua siitä tavasta, millä yleensä tämantapaisia yrityksiä toteutetaan. Rinnakkaisilmionä voimme ajatella esim. *Kalevalaseuraa*, mikä on kokonainen järjestö *Kalevalaa* koskeva kirjallisuuden y. m. kokoamiseksi. Miksikäpä ei hankkeen taakse voisi yhtyä useampia rahamiehiäkin? Eihän tämä voine olla yhden yksityisen tehtävä, vaan pienoisikoossa suuri yhteinen kansallinen yritys.

Karjalainen.

Kuulumisia.

Vienasta ja Aunuksesta.

Valtasuhteet ja hallinnolliset seikat Vienan ja Aunuksen Karjalassa

Minkälaiset valta- ja hallintosuhteet ovat näinä aikoina vallinneet Taka-Karjalassa, siihen ei ole aivan helppoa vastausta antaa. Olot siinä suhteessa ovat olleet siksi kirjavat ja epämääräiset. Varsinaisena vallanpitäjänä siellä tietytkin on ollut ja on Venäjän neuvostovalta paikallisine neuvostoineen, mutta esim. alueen pohjoisosissa todellispina määrääjinä näyttäytyvät olleen ja olevan yhä englantilaiset sotilajoukkoinen. Näiden molempien rinnalla ovat monilla paikoilla riehuneet venäläisten ja suomalaisten punaisten rosvoavat ja hävittävät laumat, jotka eivät liene lopulta välittäneet mistään järjestyksestä eivätkä olleet kenenkään kanssa tekemisissä. Tavallaanhan ovat venäläiset neuvostot ja englantilaiset heidän takanaan, sillä mitään vastalauseita ei ole heidän toimintaansa vastaan pantu, mutta tosiasiaa toiminevat nämä irralliset joukot kuin rosvoalaumat, aina jonkun johtajansa komentamina. Sitähän todistaa suomalaisten punikkien riitaantumisen Venäjällä ja eritoten Karjalan suunnalla keskenään ja sotiminen toisiaan vastaan.

Missä suomalaiset ja karjalaiset suojeluskunnat saivat jalansijaa ja paikkakuntia miehityksi, siellä tietysti tuli heidän asettamansa, lähinnä sotilashallintoa muistuttava hallinto voimaan. Monissa seuduissa ottivat kunnat itse yhteiskunnallisten asiain hoidon käsiinsä kaikessa laajuudessaan. Siellä syntyi tavaton vilkkaus kunnallisen elämän alalla. Osittain on näitä paikkakuntia varten ollut järjestettyä yleisempääkin suomalais-karjalaisesta siviilihallintoa. Koulu- y. m. asioita on hoitanut n. s. Itä-Karjalan Toimituskunta. Näiden kaikkien vaikutus on kuitenkin vähentynyt, kun punaisten, englantilaisten y. m. ylivoimaisesti hyökkäilyssä on monia suojeluskuntain miehittämiä alueita täytynyt jättää raivokkaiden hyökkäilyihin käsiin. Niillä alueilla vallinnee nykyisin suurempi sekasorto ja hävitys kuin alkuaan näiden hävittäväin voimien käsissä olleilla seuduilla.

Kouluolot Vienan ja Aunuksen Karjalassa.

Suomalaisten ja karjalaisten suojeluskuntain miehittämissä osissa Taka-Karjalaa ovat venäläiset koulut lakanneet toimimasta. Näiden sijaan on n. s. Itä-Karjalan Toimituskunta päättänyt perustaa ja osittain jo perustanutkin erilaisia kansankielisiä kouluja. Niihin on yhdistetty viime lukuvuotiset Karjalan Sivistysseuran koulut. Kaikkiaan päätettiin alkuun perustaa kolme ylempää ja kaksikymmentä alempaa kansakoulua kysymyksessä olevalle alueelle, sekä lisäksi yksi alkukoulunopettajaseminaari. Nyt on, paitsi seminaaria, saatettu toimeen yksi ylempi ja yhdeksän alempaa kansakoulua. Lisäksi on palkattu vastaisia kouluja varten yksi ylempään ja viisi alemman kansakoulun opettajaa.

Opettajiksi on kaikkiaan palkattu seuraavat henkilöt: ylempien kansakoulujen opettajiksi opettajattaret Daria Afanasjoff ja Maria Vanhatalo ja alempien koulujen opettajiksi I. Pirhonen, N. Lesojeff, J. Marttini, M. Joffimow, M. Heikkinen, M. Vepsä, O. Savinainen, A. Shahow, K. Hartikainen, A. Hotti, M. Fadjukow, O. Koivunen, N. Joffimow ja A. Jekkonen.

Seminaarin opettajavoimiksi on otettu: johtajaksi J. Soilehmainen ja vakinaiseksi opettajaksi V. Keynäs sekä kansakoulujen tarkastajaksi V. Petrow.

Silmäys sotatoimiin Vienassa.

Senjälkeen kun englantilaiset maihinnousujoukot heinäkuun loppupuolelle mennessä olivat miehittäneet Muurmannin radan sen pohjoispäästä aina Kemiin ja Sorokkaan saakka, eivät ne ole jatkaneet etenemistään etelää kohti sillä tarmolla kuin olisi odottanut. Tämä johtune siitä, että Vienassa olevat joukot ovat liian pieniä, jotta ne yksinään voisivat ryhtyä toteuttamaan englantilaisten lopullista tarkoitusta: Venäjän asiain järjestyksiä. Muurmannin ja Vienan joukkojen toiminta on alkuaan ilmeisesti suunniteltu yhdenmukaiseksi ensinnäkin Arkangeliin nousseiden joukkojen ja toiseksi Itä-Venäjällä isännöivien tshekki-slovakilaisten rykmenttien sotatoimien kanssa, jotka joukot kaikki ovat pyrkineet Venäjän keskiosiin päästäkseen ensin yhtymään keskenään ja sitten valttamaan Pietariin ja Moskovaan. Arkangelin joukkojen ja tshekki-slovakien menestys on kuitenkin ollut niin hidasta, että jos Muurmannin ja Vienan joukot olisivat jatkaneet etenemistään alkuperäisellä vauhdilla, niin nämä olisivat joutuneet lopulta varman tuhon omaksi. Näin ollen on Vienassa olevien muokkalaisten ollut pakko odottaa muualla toimivien kumppaniensa sotaonnon nopeampaa pyörintää ja pysähdyttää etenemistään.

Mutta tätä odotusaikaa englantilaiset eivät sinikaan ole

viettäneet toimettomuudessa, vaan ovat he sen kuluessa kaikki keinoin koettaneet muokata maaperää itse Vienassa suotuisaksi Englannin pyrkimyksille. He ovat havainneet erittäin tärkeäksi Vienan rahvaan houkuttelun heidän pyyteidensä tueksi. Lahjuksilla ja valheilla he ovat ennenkaikkea halunneet vierottaa Vienan Suomesta ja saada Karjalan kansan suosion itselleen. Osaksi he ovat niin onnistuneetkin; petolliset keinot tehoavat rehelliseen ja yksinkertaiseen rahvaaseen. Niinpä heidän on onnistunut saada joukkoihinsa Karjalan miehiä, tosin verrattain vähän, mutta Suomesta karanneiden ja englantilaisten palvelukseen ruvenneitten punaisten maanpelturien useita satoja miehiä käsittävän joukon jatkona on heidän mukanaolollaan se merkitys, että englantilaiset ovat katsoneet voitonsa toittotaa maailmalle, että muka karjalaiset itse ovat — heidän apunsa turvaten — nousseet aseisiin »vihollista», s. o. suomalaisia (ja muka saksalaisiakin — joita Vienassa ei ole) vastaan. Mikä julkea valhe!

Täten kokoonhaalimansa »karjalaisen» sotajoukon avulla alkoivat englantilaiset laajentaa sitten elokuun loppupuolella sotatoimiaan Muurmannin radasta länteen päin, siis Suomen rajaa kohti. Ensimmäinen vakava merkki tästä oli elok. 24 p. tehty lentohyökkäys Kuolajärvelle, kauas Suomen alueelle, jolloin muutamia suomalaisia sai surmansa ja loukkaantui. Samaan aikaan alkoivat englantilaisten palkkajoukot Kemistä ja Sorokasta käsin edetä länttä kohten, saapuen elok. 27 p. Jyskyjärven kylään, joka sijaitsee Ala-Kuittijärven eteläpäässä. Täällä, kuten muissakin läntisen Itä-Karjalan kylissä, oli suomalaisten avulla muodostettu paikallinen suojeluskunta väestön turvaksi bolshevikien — sekä venäläisten että suomalaisten — hirmuvaltaa vastaan. Tämä pieni vartiosto ei kyennyt pitämään puoliaan punaisten laumaa vastaan, vaan luovutti Jyskyjärven. Tästä tapauksesta kertoo eräs suomalainen vapaaehtoinen m. m.:

»Meistä joutui 16 vangiksi, 3 kaatui ja 2 haavoittui, mutta 9 meistä pääsi pakenemaan meisiä myöten Uhtuulle. 100 virstaa täytyi kulkea yksinomaan kompassin avulla. Viirvymme tällä taipaleella 3 päivää ja eväänä meillä oli vain 4 leipää. Se oli kamala vaellus kautta suurien, asumattomien salojen, joissa täytyi vielä kerran tapellakin, ennenkuin perille päästiin.»

Senjälkeen oli kahakoita Joutkolassa (syysk. 2 p.) ja Luusalmella (syysk. 8 p.), ja syysk. 10 p. saapui vihollinen vihdoin Uhtuulle, jonka se valtasi taistelutta. Suomalaiskarjalainen puolustusjoukko vetäytyi Vuokkiniemelle, jonne vihollinenkin tunkeutui. Syysk. 19 p. syntyi täällä taistelu. Taistelun alussa oli asema vakava, koska suomalais-karjalaisen vapaaehtoisten päävoimat olivat Kenttijärvellä, Kontokin pitäjässä, etelään päin Vuokkiniemeltä, jolla suunnalla vihollinen myös liikehtii. Vuokkiniemellä olevat vähälukuiset suomalaiset vapaaehtoiset paikallisten suojeluskuntalaisten avustamina taistelivat kuitenkin urhoollisesti, johtajat etunenässä, ja seurauksena olikin, että vihollinen torjuttiin takaisin. Vihollisen joukko oli melkoista suurempi kuin suomalaisten vapaaehtoisten, mutta ei kuitenkaan kyllin vahva, yrittääkseen hyökkäystä uudelleen aamulla. Syyskuun 20 p:nä illalla vahvistui suomalaisten vapaaehtoisten joukko päävoimien palauttaa.

Eräiden tietojen mukaan otti Vuokkiniemen taistelun osaa punaisten joukossa m. m. 29 englantilaista ja serbialaista. Punaisten ovat surmanneet Tollojoella 19 suomalaismielisiä karjalaisia.

Syyskuun 20 p:nä hyökkäsivät punaiset Kostamukseen (n. 38 km. Vuokkiniemestä kaakkoon) ja valtasivat sen, jolloin m. m. kaatuivat Vilkanan ikuistama Shpalernajan sankari Jussi Väisänen ja kirjailija Johannes Linnankoski-vainajan poika Salama Linnankoski.

Vuokkiniemen tappion jälkeen vihollinen alkoi liikehtii etelässä — saatuaan tällä suunnalla valtaansa Kostamuksen — ja sen tarkoituksena oli saartaa Vuokkiniemi. Saartoliike onnistuikin niin pitkälle, että vihollinen pääsi selkäpuolitse Vuokkiniemeen, jossa lokakuun 1 p. syntyi kiihkeitä ottelua. Seitsemän tuntia kestäneessä taistelussa torjui urhoollinen suomalainen vapaaehtoinen joukko moninkertaisen ylivoimaisen punaisten joukkojen saartavan hyökkäyksen ja otti vankeja. Punaisten riveissä oli myöskin englantilaisia ja serbialaisia. Suomalaiset tekivät täten tyhjäksi vastustajan kierto-yrityksen ja avasivat itselleen paluutien rajalle. Vihollinen kärsi suurta häviötä, omat häviöt olivat pienet, josta ansio tulee taitavalle johdolle, — kuten virallisessa tiedonannossa kerrotaan. Näin joutui siis Vuokkiniemikin vihollisen käsiin.

Sittenmin ovat sotatoimet olleet verrattain vähäisiä. Vihollinen ei toistaiseksi ole ryhtynyt suurempiin liikkeisiin, vaan nähtävästi lujittaa asemiaan vastaisen varalta.

Senjälkeen kun edelläoleva jo oli kirjoitettu, oli suomalaisissa sanomalehdissä julkaistu erään vapaaehtoisen kertomus oloista Vienassa, josta kertomuksesta käy ilmi se surullinen seikka, että englantilaiset ovat saaneet viikoitteluksi joukkoihinsa enemmän karjalaisia kuin olisi uskonut. Lisäksi kertomus kuvaa erinomaisesti englantilaisten petollisuutta ja kavalluutta, kuten näkyy:

»Vaikka yleisesti on Suomessa vallalla käsitys, että vastustajiamme Vienassa olivat Venäjälle paenneet punikkimme, niin onkin asianlaita sellainen, ettei niitä siellä ole kuin nimeksi, eikä siellä ole venäläisiä bolshevikijakaan, vaan englantilaisten viljalla ostamia karjalaisia, pääasiassa Muurmannilla töissä olleita.

Englantilaiset ovat heistä muodostaneet armeijan, jota kutsutaan »sinikaartiksi» tai on sen »virallinen» nimi »pervi karelski

oirt». Ylin johto on englantilaisilla, alimpina käskijöinä ovat Vuokkiniemeltä ja Latvajärveltä paenneet karjalaiset. Pukuna on heillä englantilainen sotilasvaatetus ja kerrotaan heidän olevan hyvin harjoitettuja.

Uhtualla on heidän päämajansa. Ylin sotaajohto on uskottu kolmelle englantilaiselle korkeammalle sotilashenkilölle, jotka johtavat ympäröi heitä vankka vartiosto. He ovat pitäneet kansalle kokouksen sikäläisellä kunnanhuoneella ja ovat puhuneet, kuinka he ovat karkoittaneet Vienasta bolshevikit ja serbialaiset (!) ja haluavat nyt antaa vallan kansalle. Heidän aikomuksensa on Vienan Karjalasta muodostaa itsenäinen valtio, jonka he ottaisivat suojelukseensa. Tätä tietoa tukee sekin seikka, että karjalaisten käsivarressa kuuuu olevan valkoinen nauha ja siinä painettu: Karjalan itsenäisyyspuolesta. Lisäksi ovat englantilaiset sanoneet, etteivät he voi auttaa karjalaisia miehillä, vaan viljaa he antavat, ja se lupaus on lepsinyt.»

Vihollisen toimia Vienassa.

Suomen lehdille ilmoitetaan, että Knäsöin—Santamäen seuduilla on ollut toiminnassa jonkunlainen »upseerikotlu», jossa suomalaisille punaisille on opetettu sotataitoa. Opettajina on ollut englantilaisia sotilashenkilöitä. Näitä englantilaisiin univormuihin puettuja punaisia on sitten asetettu suorastaan näytille julkisille paikoille. Näissä näyttelytilaisuuksissa on ympärille kokoontuneelle työväestölle selitetty, että »näm komeata joukkoa sitä tehdään teistäkin, kunhan värväydytte».

Kuusamon kohdalla, vaikkakin rajan tuolla puolen, on ollut kahakoita suomalaisten vapaaehtoisten ja englantilaisissa univormuissa olevien punaisten kesken. Uhreja ei viime aikoina liene suomalaisella puolella ollut. Pari univormupukuista punaista on saatu vangiksi. Kertovat kuuluvansa Englannin Muurmannin armeijaan.

Kun postinkuljettaja Kalle Remsujeff, Vuokkiniemeltä, sai viedyksi postin Kostaman kylään ja läksi paluumatkalle, niin tullessaan katosi hän teille tietymättömille eikä häntä ole senjälkeen löytynyt.

Mikko Korpponen, joka vei postia Kenttijärvelle, joutui punikkien käsiin, jotka hänet ampuivat. Hänen isänsä, 70-vuotias vanhuksen, ottivat he vangiksi.

Seuduilla on näkyneet englantilaisia upseereja. Punikit ovat Uhtualla ryöstäneet kaikki hevoset ja lehmät, joten heistä paikkakuntalaiset ovat saaneet aivan kyllikseen.

Vielä kerrotaan, että englantilaiset rakentavat maantietä Jyskyjärveltä Kostamoon (n. 70 km) suurella kiireellä, ollen heillä apunaan paikkakunnan miehiä.

Rajan rahvaan asema.

Suomussalmen rajaseuduilla elävät ihmiset nykyään alituisen pelon vallassa punaisten tihutöiden vuoksi. Pitkin keisäa on rajan yli päässyt pujahtamaan Venäjän puolelle karuun päässeiltä ja vapauteen laskettuja punakaartilaisia, jotka ovat yhtyneet siellä ennestään oleviin punakaartilaisiin ja harjoittavat väestön keskuudessa kiihoitustyötään. Arvellaan siellä liikuskelevan tuhansittain näitä »kommunistija» tyrkyttämässä myrkyllistä oppiaan, saastuttua Karjalan kansan tervettä järkeä ja eläen ryöväriellä. Nämä rosvoalaumat ovat alituisena vaaran uhkana kunnialliselle ihmiselle. Entistä enemmän on huomattavissa englantilaisten sormien jälkiä. Suomalaisia rajavartiostoja olisi entisestä vahvistettava siltäkin varalta, että nämä punakaartilaiset lähtisivät rajan tälle puolen rynnistämään.

Uusi lähetystö Vienan Karjalasta.

Niiden verrattain lukuisain lähetystöjen lisäksi, joita Vienan Karjalasta on vapaussodan päättymisen jälkeen käynyt Suomen hallituksen luona Helsingissä, kävi t. k. alussa saman hallituksen puolella uusi lähetystö alueen tärkeimmiltä seuduilta, Uhtuasta ja Vuokkiniemestä. Lähetystöön kuuluivat seuraavat vienankarjalaiset ja vienankarjalaisyyntyiset henkilöt: maanviljelijät Jyrki Lahelma, Paavo Vanhala ja Paavo Sastro, kauppiat V. Luoto ja Pekka Mattinen sekä liikkeenhoitaja V. Mattinen, ja olivat heihin liittyneet Vienan Karjalassa toimineet selunpaimenet G. Pantu ja K. Hyvämäki. Lähetystön jäsenet kävivät ensin senaattori Sarion ja majuri Somersalon puolella ja sitten sekä nuor- että vanhasuomalaisen, samoin ruotsalaisen puolueen eduskuntaryhmälle asiansa esittämässä. Vielä kävivät he ulkoasiain- ja sotilasiaintoimituskuntien päällikköjen ja senaatin varapuheenjohtajan puolella. Valtionhoitajaa he eivät sitävästoin voineet tavata, kun hän sattui silloin olemaan sairaana.

Lähetystön jäsenillä oli esitettävänä ikäviä asioita. Uhtua oli menetetty. Punaisten olivat takavarikoineet viljan ja muut elintarpeet sekä ottaneet karjan. Varsinkin olivat he vainonneet suojeluskuntalaisia, joita noin 35 oli seurannut Vienan Karjalan joukkoja Vuokkiniemelle, jonka puolustukseen he sitten ottivat osaa. Vuokkiniemi oli uhattuna. Kolme hyökkäystä oli jo saatu torjua takaisin. Sotatoimien johdosta ei kansa ollut voinut toimittaa viljankorjuuta eikä perunanostoa.

Kalastusta ja metsästystä ei oltu voitu suorittaa, jonka vuoksi oli tulossa elintarvepuola, varsinkin kun Suomen hallituksen avulla saatua jauhoja ei vielä oltu voitu eikä tahdottu saattaa perille pelossa, että ne joutuisivat vihollisen käsiin.

Epävarman tilanteen vuoksi oli suurin osa miehistä siirtynyt Suomen puolelle ja jällellä jääneet olivat aikeissa siirtymä perheineen, omaisuuksineen kala- ja metsästyspirteille. Useimmat Karjalan kodit olivat näin ollen joutumassa tyhjiksi ja autioiksi.

Väitaten Suomen puolelta luvattuun ja osaksi saatuun apuun huomautti lähetystö, että tämä apu jää tehottomaksi, jollei Suomen puolelta ryhdytä ratkaiseviin toimenpiteisiin, joko lähettämällä vakinaisia joukkoja tai värväämällä hankittua kelpoista sotaväkeä Vuokkiniemeltä suojelemaan ja, jos mahdollista, myös Uhtuaa takaisin valloittamaan.

Rauhanneuvottelujen suhteen, jos ne vastoin toivomuksia päättyisivät Karjalalle epäedullisesti sen yhdistämisessä Suomeen, esittivät lähetystön jäsenet, että suomalaisille olisi ainakin vaadittava vapaus sivistystyöhön Vienan ja Aunuksen Karjalassa. Lähetystön jäsenet ilmaisivat vielä, että Karjalan kansan keskuudessa on vallalla sellainen mielipide, että tulevissa rauhanneuvotteluissa pitäisi Karjalan tulla edustetuksi oman edustajansa kautta.

Aunuksen karjalaisten liittyminen Suomeen.

Neuvostohallituksen toimia.

Poventsasta ilmoitetaan Pietarin lehdille, että omavaltaisesti Suomen vallan alle siirtyneet Poventsan kihlakunnan Rubulin (Repolan?) volostin valkosuomalaiset koettavat täyttää puolelleen Oserovin (Porajärven?) volostin talonpoikia. Mainitun kihlakunnan rajalle on ilmestynyt aseellisia joukkoja. Neuvostohallitus on ryhtynyt asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Itä-Karjalan vesireitit.

Kanavas suunnitelmia.

Kun katseemme nykyään ovat tähdättyinä itärajamme takana oleviin kulkuväyläin, niin lienee syytä mainita, että Äänisen pohjoispuolisilla seuduilla jo monia vuosia ennen nykyistä sotaa suunniteltiin kanavaa Vienanmeren ja Äänisen välille. Jos tämä kanava saataisiin aikaan, yhdistäisi se hankkeissa olleen Suomenlahden ja Laatokan välisen kanavan keralla Suomenlahden Vienanmereen, tarvitsematta kulkea Nevan ja Pietarin kautta ja samalla se pääasiassa kulkisi pitkin kielirajaa, niin että karjalainen väestö asuisi tämän vesiväylän länsipuolella.

Asiaa on käsitelty erinäisissä maakuntakokouksissa, joissa puolet osanottajista olivat karjalaisia. Suunnitelman laati muuan toimikunta, jonka töihin eräs maanmiehemme, agronomi Sigfrid Hagman otti osaa ja jonka ehdotus sai osakseen maakuntakokouksen tunnustuksen. Kustannusarvion mukaan olisi sangen vähällä kustannuksilla vesiväylä aukaistavissa uittoväyläksi, sillä tarvitsisi katkaista vain parin, kolmen kilometrin levyinen kannas. Suurempia kustannuksia sitä vastoin koituisi väylän laajentamisesta kanavaksi. Seesjärvi, verraten laaja nelionmuotoinen järvi, muodostaa väylän keskuksen.

— Täydennys ja oikaisu. Lehtemme viime numerossa julkaistu Karjalan Sivistysseuran väliaikainen vuosikertomus kaipaa seuraavat täydennykset ja oikaisut:

Repolan koulussa oli oppilaita:

1) Lusmassa	19
2) Kolvasjärvellä	34
3) Kirkonkylässä	28
4) Omeliassa	28

Yhteensä 109

Rouva Mujusen sijaan seuran neljänteen kouluun valittiin opettajaksi rouva Jelena Marttin eikä Lesojeff.

Seuran painattamiin julkaisuihin ei kuulu »Tilanteen selvittelyä karjalaisille», vaan on se Itä-Karjalan Toimikunnan toimesta julkaistu.

— »Kansan yliopisto» avattu Petroskoissa. Petroskoista lennätetään, että siellä on syysk. 17 p:nä avattu kansanyliopisto, joka tulee toimimaan kolmiosaisena. Siinä on luonnontieteellinen, yhteiskunta-taloudellinen ja kielihistoriallinen osasto. Ilmoittautuneita on suunnattomasti.

Tämä »yliopisto» on tietenkin venäläisten bolshevikien puuha, josta Annuksen karjalaisille ei ole mitään hyötyä.

Karjalan Sivistysseuran

YLEINEN KOKOUS pidetään sunnuntaina t. k. 27 p:nä klo 12 päivällä **Kajaanissa** siellä tarkemmin ilmoitettavassa paikassa. Karjalaisten pakolaisten asia y. m. Jäsenien runas saapuminen toivottava.

Johtokunta.

Asiamiehet ja tilaajat!

Lähetäkää tilitys vuoden alkupuolta ja koko vuotta koskevista aikaisemmista tilauksista os. Karjalaisten Sanomain konttori, Helsinki, It. Teatterikuja 1 D. Uusia tilauksia tehtäessä pyydetään turhien postikulujen välttämiseksi liittämään tilaismaksu mukaan!

Karjalaisten Sanomain konttori.

Suomesta.

Suomen valtakunta saanut kuninkaan.

Täysi-istunnossaan tämän kuun 9 p:nä kello puoli kymmenen illalla valitsi Suomen Eduskunta Suomen kuningaskunnan kuninkaaksi Hessenin prinssin

Fredrik Kaarlen,

joka tämän päätöksen mukaan tulee hallitsemaan kuningaskuntaa sen valtiosäännön ja lakien mukaan. Samalla Eduskunta päätti oikeuttaa Hessenin prinssin Fredrik Kaarlen rintaperilliset hänen jälkeensä astumaan Suomen kuningaskunnan valtaistuimelle siinä järjestyksessä ja sillä tavoin, kuin vastedes säädettävä vallanperimislaki määrää, sekä valtuutti Eduskunnan nykyisen puhemiesneuvoston jäsenet määräämään, millä tavoin nämä Eduskunnan päätökset ovat saatettavat Hessenin prinssin Fredrik Kaarlen tietoon.

Täten on vihdoin saatu päätökseen Suomen nuoren valtion hallitusmuoto- ja hallituskysymys. Eri mielipiteitä on tietenkin ollut siitä, kumpi — monarkistinen vaiko tasavaltainen — hallitusmuoto maalle olisi siunauksellisempi. Mutta maan ja kansan onni ei ole riippuvainen muodoista, vaan kuninkansalaisen ja kansalaisryhmän siveellisestä kunnosta ja vilpittömästä isänmaarakkaudesta. Suokoon Kohtalo Suomen kansalle runsaasti näitä ominaisuuksia! Silloin Suomen kuningaskunta säilyy eheänä ja lujana ajan myrskyissä; silloin Suomen kansalle koittaa uusi aikakausi, veljessovun ja uhrattuvan työn aikakausi, ja se tuo Suomelle sen onnen ja suuruuden, joihin sillä on niin paljon mahdollisuuksia.

Suomen kuninkaanvaalin alkuvaiheet.

Teemme seuraavassa lyhyesti selkoa tämän suuren tapahtuman alkuvaiheista:

Sittenkun Suomen eduskunta oli pyytänyt hallitusta ryhtymään niihin valmistaviin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen, jotta eduskunta voisi mahdollisimman pian toimittaa kuninkaanvaalin, lähetti Suomen hallitus erityisen lähetyskunnan Saksaan tiedustamaan, olisiko Hessenin prinssi Fredrik Kaarle taipuvainen ottamaan vastaan Suomen kruunun. Tähän tiedustelun Hänen Korkeutensa, ensin pidätettyään itselleen aikaa ottakseen selkoa Suomen asioista, antoi syyskuun 9 p. lähetyskunnan pyyntöön myöntävän vastauksen.

Kun hallitus näin oli täyttänyt sen tehtävän, minkä suorittamiseen eduskunta ennen hajaantumistaan pyysi hallitusta ryhtymään, antoi valtionhoitaja syysk. 10 p. kutsumuksen eduskunnalle kokoontua ylimääräisille valtiopäiville syysk. 26 päivänä.

Hessenin prinssi Fredrik Kaarl

on syntynyt 1 p. toukokuuta 1868 ja on vuodesta 1893 naimisissa keisari Wilhelmin sisaren, Preussin prinsessan *Margareten* kanssa (synt. 22 p:nä huhtik. 1872), josta avioliitosta on syntynyt kuusi poikaa. Vanhimmat kaksi Friedrich Wilhelm ja Maximilian ovat kaatuneet sodassa, elossa on kahdet kaksoset, Philipp ja Wolfgang, synt. 6 p. marrask. 1896 sekä Richard ja Christoph, synt. 14 p. toukok. 1901.

Prinssi Fredrik Kaarl haluaa oppia suomenkieltä.

Tuonnottain matkusti Saksaan tohtori Harri Holma, joka prinssi Fredrik Kaarlen toivomuksesta tulee opettamaan Hänen Korkeudelleen suomenkieltä. Niinkään on Hämeen läänin maaherra, ent. senaattori Antti Tulenheimo matkustanut Saksaan, ollakseen prinssi Fredrik Kaarlelle apuna Hänen Korkeutensa tutustuessa Suomen lainsäädäntöön, hallintoon ja oloihin.

Valmistelut kuninkaan vastaanottamiseksi

Helsingissä olevan entisen keisarillisen linnan sisustustöihin on ryhdytty suurella kiireellisyydellä. Keisarillisen palatsin linnakappeli sisustetaan kuninkaan kirjasto huoneeksi ja kirjaston laskuun ostetaan erikielisiä kirjallisuutta.

Kerrotaan myöskin, että kuninkaallista perhettä varten aiotaan ostaa eräs maatila Helsingin läheisyydestä.

Suomen tulevan kuninkaan vastaanottoa varten on hänen pääkaupunkinsa saattamiseksi juhla-asuun asetettu erityinen komitea, jonka käytettäväksi on asetettu tarpeelliset varat ja lienee se jo ryhtynyt hankkimaan tarpeellisen määrän Suomen lippuja.

Suomen ja Venäjän väliset rauhanneuvottelut.

Elokuussa aloitettiin Berliinissä Suomen ja Venäjän väliset rauhanneuvottelut, jotka jatkuivat kuukauden päivät ja keskeytyivät sitten, koska sopimukseen ei päästy. Suomalaisen valtuuskunnan puheenjohtajana toimi ministeri Carl Enckell ja venäläisen lähettiläs Vorovski.

Tärkeimpiä riitakysymyksiä neuvotteluissa oli Itä-Karjalan kysymys, jota venäläiset eivät suostuneet ratkaisemaan karjalaisten ja suomalaisten toivomuksia vastaavalla tavalla.

Sen jälkeen Suomella ja Venäjällä ei ole edelleenkään ollut mitään suoranaista keskinäisiä suhteita.

Milloin rauhanneuvotteluja tullaan jatkamaan ja säännölliset suhteet aikaansaaduiksi, siitä ei vielä ole tietoa.

Englanti ja Suomi.

Jokseenkin pätevästä lähteestä ilmoitetaan syyskuun lopulla, että Suur-Britannia pitää kysymystä Suomen hallitusmuodosta, tuleeko Suomesta monarkia vaiko tasavalta, Suomen sisäisenä asiana. Kuitenkin vaatii Suur-Britannia itselleen oikeuden päättää, kenen kanssa se voi ja haluaa äsettä diplomaattisiin suhteisiin. On mahdollista, että Saksan keisarin langon valitseminen Suomen kuninkaaksi tulee estämään Suur-Britannia tunnustamasta Suomen riippumattomuutta. Suur-Britannia on kyllä luvannut tunnustaa Suomen täydellisen itsenäisyyden ja huolehtii myöskin lupauksensa täyttämistä oikeana ajankohtana, s. o. silloin, kun Suomi voi täysin todistaa puoleettomuutensa. Britannia valittaa, että prinssi Fredrik Kaarlen vaali tulee tuottamaan esteitä tälle tunnustamiselle.

Tämän johdosta lausuu U. Suometar:

Tähän Englannin tiedonantoon täytyy Suomen puolelta vastata, että, kuinka mieluisaa meille olisikin saada Englannin tunnustus itsenäisyydellemme, meidän täytyy kun täytyykin vaatia itsellemme oikeus vapaasti valita ei ainoastaan valtiomuotomme, vaan myös hallitsijamme. Meidän käsittääksemme pitäisi Englannin olla sitä valmiimpi myöntämään Suomelle tämä vapaus, kun se toki ehdottomasti kuuluneeseen kansojen itsenäisyysoikeuteen, jonka toteuttamiseksi Englanti, kuten tunnettu, taistelee.

Suomen kreikkalais-katolinen kirkko.

Olojen järjestäminen.

Komitean ehdotus säännöksiksi Suomen kreikk.-katol. kirkon olojen järjestämiseksi on parhaillaan Suomen senaatin opetus- ja kirkollisasiain toimitusosaston tarkastettavana ja joutuneen piakkoin julkaistavaksi.

Komitean laatimassa ehdotuksessa edellytetään Suomen kreikkalais-katolinen kirkkokunta sisällissessä hallinnossaan itsenäiseksi laitokseksi. Ainoastaan kanonisessa suhteessa se tulee olemaan riippuvainen Venäjän kirkosta. Tämä riippuvaisuus tulisi esille m. m. piispan vaalin vahvistamisessa ja piispan virkaanasettamisessa.

Kirkkokunnan ylin hallitus Suomessa on maan hallituksen asia ja sitä hoidetaan valtakunnan lainsäädännössä mainitulla tavalla. Kirkkokunta on oikeutettu itse järjestämään hengelliset asiansa ja kanonis-uskomolliset suhteensa.

Lainsäädäntöä kirkon asioissa käyttää kirkolliskokous, jolla myös on oikeus ehdottaa lakeja ja asetuksia niissä asioissa, joissa lainsäädäntövalta on Suomen lainsäädäntöelimellä. Kirkkokunnan hallintoa hoitaa lakien ja asetusten määräämällä vallalla kirkolliskokouksen vaalin perusteella säädetyssä järjestyksessä asettama piispa ja kirkollishallitus.

Kaikki kirkot — sotilaskirkkoja lukuunottamatta —, maakiinteistöt ja muu omaisuus, joka on kreikkalais-katolisen kirkon omaisuutta Suomessa, on tästä lähtien Suomen kreikkalais-katolisen kirkkokunnan omaisuutta. Luostarit sekä muu kiinteä ja irtain omaisuus, joka säätelemättönsä on ollut kreikkalais-katolisella kirkolla Suomessa, kuuluu tästä lähtien Suomen kreikkalais-katolisen kirkkokunnan säteihin.

Suomen kreikkalais-katolisella kirkkokunnalla on oikeus hallituksen vahvistamien perusteiden mukaan hoitaa omaisuutensa ynnä verottaa jäseniään sekä erityisten seurakuntien että kirkkokunnan yleisiin tarpeisiin.

Ehdotuksessa on noin 200 pykälää ja niissä on määrätty kirkolliskokouksista, kirkollisesta hallinnosta, kirkollisesta oikeusjärjestyksestä, kirkollisten viranomaisten vaeleista y. m. Piispan valitsemisjärjestys ja virkaanasettamiskysymys jätettäväksi tulevaisuudessa avonaiseksi, kirkkokunnan itsensä järjestettäväksi.

Myöskin kysymys kirkkokunnan autokefalisuudesta jäänee toistaiseksi avonaiseksi. On kumminkin todennäköistä, että lähitulevaisuudessa ryhdytään toimenpiteisiin kirkkokunnan riippumattomaksi saamiseksi.

Asetuksessa määrätään myöskin, että kaikkien Suomen kreikkalais-katolisen kirkon pappien ja virkailijoiden, joilla ei ole Suomen kansalaisoikeuksia, on ennen tämän vuoden päättymistä haettava Suomen kansalaisiksi.

Sortavalan kreikkalais-katolinen pappis-semmaari.

Avattiin syysk. 26 p.

Sortavalan kreikkalais-katolisen pappissemmaarin avajaiset pidettiin syysk. 26 p. Juhla alkoi aamulla kaupungin kirkossa, jossa juhlamenot suoritti tuomiorovasti Kasanski, rovasti Okulov ja rovasti Solntsev.

Sisänpääsytyttö pidettiin syysk. 25 p. Sortavalassa. Hyväksytyiksi tulivat kaikki tutkintoon saapuneet hakijat. Alkujaan oli ajateltu järjestettäväksi oppilaita varten sisäoppilaitos, mutta kun huoneuston puuttessa se on osoittautunut mahdottomaksi, jätetään oppilaille sen sijaan apurahoja,

nim. 110 mk. ruokaa ja 30 mk. asuntoa varten kullekin oppilaalle kuukaudessa.

Seminaarin johtajana tulee toimimaan rovasti S. Okulov, hoitaa raamatunselityksen, dogmatikan ja liturgian opetusta sekä ensi vuonna, kun seminaari tulee 2-luokkaiseksi, saarnaoppia 2:lla luokalla.

Maisteri K. Kononov, joka tulee seminaarin vakinaiseksi opettajaksi, hoitaa suomenhistorian, yhteiskuntaopin, venäjänkielen sekä kirkkokirjanpidon opetusta.

Tuntiopettajina tulevat toimimaan rovasti S. Solntsev, opettaen kirkkohistoriaa, musiikkiopistolainen Jakubov kirkkolaulua ja laiteilija Pakarinen musiikin teoriaa.

Nurmeksen—Waaan—Oulun rata.

Eduskunnan päätös vahvistettu.

Korkeimman vallan haltija on vahvistanut eduskunnan päätöksen leveäraiteisen rautatien rakentamisesta Nurmeksesta Vaalan kautta Ouluun.

Eduskunta päätti, että leveäraiteinen rautatie rakennetaan Nurmeksesta Mieslahden kautta Vaalaan sekä Savon rataa jatketaan Kajaanista Mieslahteen; että eduskunnan jo päättämä rata Vaasasta Ouluun rakennetaan Oulujoen eteläpuolitse; että Nurmeksesta Ouluun rakennettavan radan kustannukset arvioidaan kaikkiaan 73,650,000 mk:ksi sekä että sanottuun rautatien rakentamista varten vuodeksi 1918 osotetaan 4 milj. mk.

— *Vastalahja Suomen jääkäreille.* Lokak. 1 p. saapui Helsinkiin Etelä-Pohjanmaan suojeluskuntain edustajakokouksessa valittu 5-miehininen lähetystö esittämään viranomaisille Etelä-Pohjanmaan kansan ajatuksen, että jääkäreille, jotka isänmaan hyväksi vapaaehtoisesti olivat panneet uhalle kaikkensa ja joita Suomi etupäässä saa kiittää pelastuksestaan venäläisten ja punaisten hirmuvallasta, — että jääkäreille olisi Suomen kansan nimessä annettava vastalahja ja että eniten kärsineistä jääkäreistä ja kaatuneiden jääkärien puutteeseen joutuneista omaisista olisi hallituksen taholta mitä pikimmin huolehdittava.

Asiaa lähemmin valmistamaan tultaneen lähetystön ehdotuksesta asettamaan komitea.

— *Kalevala-seura.* Eräs helsinkiläinen liikemies on lahjoittanut Kaleva-seuralle 10,000 mk., joten näin tulee täyteen seuran lahjoittajajäsenien lukumäärä. Tämän jälkeen katsoo seura voivansa alkaa virallisesti suuren tehtävänsä suomalaisen kansanrunouden ja suomalaisen yleisen sivistystyön alalla.

— *Karjalan sivistysseuran kirjastot.* Näinä päivinä järjestää Karjalan Sivistysseura kymmenen peruskirjastoa Taka-Karjalaa varten, ensi sopivassa tilaisuudessa lähetettäväksi sijaistamispaikoilleen. Kirjastojen ensi numeroiksi tulevat Kalevala, Kanteletar ja Karjalan kirja, ja sen jälkeen sisältävät ne enimmäkseen tärkeimmät karjalaisaiheiset teokset sekä siten muita teoksia rajoitetummassa määrässä. Kaikkia kirjastoja seuraa luettelo- ja lainauskirja.

Kirjastojen hankinnassa ovat erityisesti muistettavat kustannusliikkeet Werner Söderström O. Y., Otava, sekä Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

— *Suomi ja Ukraina.* Kiovasta lennätetään syysk. 25 p.: Ukrainan ulkoministeriön yleisten asiain osaston johtaja, poliitikko K. Loskyi on nimetty Ukrainan väliaikaiseksi lähettilääksi Suomeen ja on jo matkustanut Helsinkiin.

Pohjois-Karjalan kansanopisto

Niittylahdessa, Karjalan radan varrella lähellä Joensuuta, kuuluu tänäkin vuonna ajan ankeudesta huolimatta kansan täysikasvanulta nuorisoa henkiseen kehitystyöhön ja taloudellisten taitojen opintaan. Nyt, jos koskaan, tarvitsee Suomi ja suomalainen heimo ja varsinkin niiden nuorisot paljon valoa, paljon lämpöä ja ennen kaikkea terästä tahtoihin. Ilman valveutunutta, lämminhenkistä ja siveellisesti ryhdikästä nuorisoa ei ole se suuri kansallinen työ onnistuva, jonka avulla maamme on nykyisestä rikkinaisuudestaan ja vaaranalaisesta asemastaan kohotettava sisäisesti ehjäksi ja ulkonaisesti täysin itsenäiseksi, koko lähintä suomalaista heimoa käsittäväksi, taloudellisesti ja sivistyksellisesti voimakkaaksi Suur-Suomeksi. Rakkautta ja harrastusta sellaiseen luovaan kansalliseen työhön koettaa kansanopisto oppilaissansa herättää, samalla kun sen pyrkimyksenä on omalta osallansa teroittaa niitä aseita, jotka sen työn suorituksen ovat tarpeellisia.

Pohjois-Karjalan kansanopistossa työskennellään ensi vuonna pääasiallisesti saman ohjelman mukaan kuin edellisinä vuosina. Niinpä annetaan opistossa opetusta isänmaan historiassa ja yhteiskuntaopissa, yleisessä historiassa, oikein- ja ainekirjoituksessa, Kalevalassa ja muussa kirjallisuudessa, terveysopissa, luonnontiedoissa, maantiedossa, maatalousaineissa, niinkuin maanviljelysopissa, karjanhoidossa y. m., ruoanlaitossa ja käsityöissä y. m. Erityisesti on kansanopiston ohjelmassa muistettu myöskin laulua. Samoin on varattu aikaa toverilliselle keskustelulle ja sivistävään illanviettojen valmisteluun. Myöskin toverilehti »Kipinä» pyrkii oppilaisissa pitämään vireällä kehittävää itsetoimintaa.

Opettajina opistossa työskentelevät, paitsi allekirjoittaneita, maisteri, agronomi Paavo Päiväranta, ruoanlaitonopettaja Saimi Dahlbäck ja käsityöopettaja Josefina Niemelä, kaikki entisiä vakinaisia opettajia. Vapaustaistelussa kaatuneen veistonopettaja Kaarlo Lintulan sijaan tulee vakinaisten opettajain lisäksi kansakoulunopettaja Antti Pitkänen.

Oppilaisiksi otetaan 18 v. täyttäneitä, puhdasmaineisia mie-

hiä ja naisia. Poikkeustapauksessa otetaan jonkun verran nuorempiakin. Oppilaisiksi aikovain on lähetettävä hakemuksensa, joihin on liitettävä papintodistus ja jäljennös mahdollisesta koulutodistuksesta tai suositus, jommallekummalle allekirjoittaneista ennen lokakuun loppua osotteella Niittylahdi.

Lukukausimaksu, jonka kaikki suorittavat syyslukukauden alussa, on 50 mk. hengeltä.

Oppilaat saavat joko liittyä osuusruokalaan tai olla omassa ruoassaan. Osuusruokalassa tasataan menot jäsenten kesken sikäli kuin ruoka-aineet ja niiden valmistus vaatii. Etumaksuna kannetaan osuusruokalaan 100 mk. kuussa hengeltä. Osuusruokalan ruoassa olevat saavat asua opistolla 8 mkn maksusta kuussa. Omaruokaisten on hankittava asunto naapuritaloista. Opistollakin asuvien on tuotava mukanaan makuuvaatteet ja pyyhkeet. Samoin on kaikkien hankittava välttämättömät koulutarpeet, joita on myytävänä opiston kirjakaupassakin.

Viime talvena keskeytyi opistotyö vapaussodan aikana lopullisesti helmikuussa, sillä poika-oppilaat riensivät taisteluun, useat jo aivan alussa. Eronhetkellä päättivät he kuitenkin saapua ensi talvena opintojaan jatkamaan. Viimetalviset oppilaat ovat tervetulleita opistokotiin uusien toverien kanssa jatkamaan keskeytynyttä työtään. Missään tapauksessa ei ensi vuonna, enempää kuin vastaisinaanakaan vuosina oteta uusia oppilaita kevätlukukaudeksi, vaan on heidän saavuttava jo syyslukukaudeksi sen alkaessa.

Kun on syytä toivoa, että kaikki viimetalviset oppilaat saapuvat ja uusiakin oppilaita, vaikeista ajoista huolimatta, tulee tänä syksynä verraten runsaasti, niin on kaiken todennäköisyyden mukaan Niittylahdenkin opiston suojissa taas ensi talvena kovaa työntouhua ja ahkeraa valmistautumista vastaiseen elämäntyöhön ja uuden Suomen luomiseen. Erityistä viehätystä ja kansallisuvirkeä sisällystä antaa varmaan opiston ensitalviselle työskentelylle se seikka, että opistoon tulee useita oppilaita Vienan- ja Aunuksen-Karjalasta. Kalevaista henkeä tuovat he varmaan laulun runsailta sijoilta ja samalla uskoa ja luottamusta Väinön palajamiseen, uuden, kauniin ja suuren Suomen syntymiseen.

Tervetulleita ovat Popjois-Karjalan Kansanopistoon Niittylahdessa nuoret kaikkialta laajan, laulurikkaan Karjalan mailta!

Liekko ja J. H. Hakulinen.

Venäjältä.

Brest-Litovskin rauhansopimukset.

Brest-Litovskin kaupungissa viime maaliskuussa Saksan ja sen liittolaisten sekä Venäjän välillä solmitun rauhan tärkeimpänä tuloksena oli n. s. reunavaltioiden — Suomen, Itämerenmaiden, Liettuan, Puolan, Ukrainan — eroaminen Venäjästä ja itsenäistyminen. Tällöin tehtyjä rauhansopimuskirjoja täydennettiin siten elok. lopulla lisäsopimuksilla, joissa Saksa sitoutui olemaan kannattamatta uusien itsenäisten valtioiden muodostamista Venäjällä, lukuunottamatta yllämainittuja ja lisäksi Grusian valtiota Kaukasiassa. Venäjä puolestaan sitoutui karkoittamaan englantilaiset y. m. samaan yritykseen ryhtyneet muokalaissotajoukot Venäjän pohjoisalueelta, siis myöskin Vienasta ja Muermannilta. Kuten tunnettua, ei Venäjän hallitus ole kyennyt täyttämään tätä sitoumustaan.

Lokakuun alussa on Venäjä vihdoin sanonut irti Turkin kanssa Brest-Litovskissa tekemänsä sopimuksen sekä samaan aikaan pyytänyt myöskin, että Saksakin luopuisi sopimuksistaan. Kyseessä on siis Venäjän ja Saksan välisen rauhan peruuttaminen ja oikeastaan siis myös eronneiden alueiden palauttaminen Venäjälle.

On mahdollista, että Saksan uusi hallitus noudattaa Venäjän pyyntöä. Mutta Suomen y. m. »reunavaltioiden» luovuttaminen takaisin Venäjälle ei kuitenkaan saata tulla kysymykseen. Saksa myöntyy vain siihen, että nuo valtiot itse saavat määrätä kohtalonsa — ja ne tuskin haluavat enää alistua Venäjän ikeeseen. Suomi siihen ei ainakaan suostu.

Näinollen ei myöskään ympäröiväliitto, joka on ilmoittanut puoltavansa juuri sorrettujen kansojen oikeuksia, voi olla kunnioittamatta Suomen y. m. reunavaltioiden tahtoa, joten näiden itsenäisyys joka tapauksessa tulee turvatuksi ja yleisessä rauhankongressissa lopullisesti vahvistetuiksi.

Venäjän on aloitettava sisäinen rakennustyönsä omalla alueellaan ja rajoitettava sille. Vieraiden kansallisuuksien hallitsemiseen se ei ole osoittautunut kykeneväksi.

Ja niinpä sen siveellisenä velvollisuutena on luopua myöskin Itä-Karjalan kansan hallitsemisesta ja sortamisesta.

Toimenpiteet Venäjän pelastamiseksi.

Ufassa muodostettu direktoria.

Perustava kansalliskokous aiotaan kutsua koolle.

Itä-Venäjällä Ufan kaupungissa paraillaan koolla oleva valtakunnan-neuvottelu on päättänyt valita 5-miehisen direktorion Venäjän uuden hallituksen johtoon, joka direktorio puolestaan asettaa työskentelevän ministeristön. Direktorio on velvollinen antamaan selostuksen toiminnastaan perusta-

Karjalan Sivistysseuran

Helsingin Toimisto

on tästä lähtien muutettu seuran

päätoimistoksi

ja sijaitsee se Helsingissä **Itäinen Teatterikuja 1 D.** Avoimna klo 10—11 a.-p. ja 6—8 i.-p. — Kaikki seuralle osotetut kirjeet, anomukset, maksut y. m. lähetetään sinne!

Karjalan Sivistysseura.

valle kansalliskokoukselle, joka aloittaa istuntonsa ensi vuoden alussa.

Valtakunnan neuvottelukokous on asetettavalle hallitukselle laatunut seuraavan ohjelman:

A. Yleisen politiikan alalla: 1) Venäjän vapauttaminen bolshevikien herraudesta. 2) Venäjästä eronneitten tai erotettujen osien yhdistäminen Venäjään federatiivisilla perusteilla. 3) Venäjään federatiivisella perusteilla rdgov niet uml teilla. 3) Brestin sopimuksen peruuttaminen, liittosuhteitten palauttaminen ympärysvaltiojen kanssa, itäisen rintaman ennalleen saattaminen liittolaisten sotilaallisella, teknillisellä ja rahallisella kannatuksella, kuitenkin niin, että liittolaiset kieltäytyvät sekaantumasta Venäjän sisäisiin asioihin ja vaatimasta korvauksia.

B. Sisäisen politiikan alalla: 1) Voimakkaan ja taistelukykyisen armeijan luominen ulkopuolella puoluevaikutuksia, alistettuna yksinomaan ylimmän päällystön s. o. Venäjän hallituksen alaiseksi. 2) Valtiollisten sotilasjärjestöjen kieltäminen ja sotilasviranomaisten syrjäyttäminen sekaantumasta siviilihallintoon. 3) Sotapäällystön asettaminen yksinomaan henkilöisiä ansioita ja kykenevyyttä silmälläpitäen. 4) Ankaran taistelu- ja rivikurin aikaansaaminen laillisuuden pohjalla, säilyttämällä sotapalveluksessa oleville vapaa-aikonaan yleiset kansalaisoikeudet.

C. Siviilipolitiikan alalla: 1) Federatiivis-demokraattisen järjestyksen lujittaminen, tunnustamalla Siperian sekä itsehallintoa nauttineiden alueitten autonomia. 2) Perustavan kansalliskokouksen koollekutsuminen nykyisessä kokoonpanossaan mahdollisimman lyhyessä ajassa. 3) Kaupunki- ja maalaiskunnallishallinnon demokraattinen järjestely, uusilla vaaleilla, mahdollisimman lyhyessä ajassa. 4) Ryhtyminen yhteiskunnallisen vaarattomuuden ja valtakunnallisen järjestyksen palauttamisen Venäjän demokraattisessa liittotasavallassa tarmokkaalla taistelulla anarkismia, bolshevismia ja vastavallankumousta vastaan, lisäämällä vastuunalaisuutta valtakunnallisista rikoksista. 5) Kansallisen politiikan toteuttaminen tunnustamalla kansallisuksien territoriaalinen autonomia.

D. Talouspolitiikan alalla: 1) Taistelu yleistä sekasortoa vastaan hajottamalla neuvostojärjestöt. 2) Teollisuuden avustaminen yksityisten venäläisten ja ulkomaisten pääomaa käyttämällä ja yksityisyritteliäisyyttä avustamalla. 3) Työn ja tuotannon säännöstelemine. 4) Työläislaainsäädännön kehittäminen työnsuojelun avulla sekä säännöstelemällä pestaus- ja erotusehtoja. 5) Työläisten ammatillisen yhtymisen tukeminen. 6) Kieltäytyminen viljamonopoolista ja rajahinnoista, säilyttämällä valtion jakelu ja hinnoittelu, sellaisten tuotteiden suhteen, joista vallitsee puute. 7) Kieltäytyminen uudesta setlin liikkellelaskemisesta, verotussysteemin palauttaminen lisäämällä niin suoranaisista tuloveroista kuin välillisistä verojakin.

Punainen hirmuvalta Venäjällä.

Sen jälkeen kun Leniniä vastaan elokuun lopulla tehtiin murhayritys, ovat bolshevikit kostoksi toimeenpanneet Venäjällä punaisen hirmuvallan eli terrorin. Pietarissa ja muualla Venäjällä on elämä senvuoksi käynyt aivan sietämättömäksi. Kaikkia, jotka eivät kuulu anarkistijoukkoihin, epäillään ja vangitaan. Murhia, ryöstöjä ja kidutuksia tapahtuu lakkaamatta. Asema on vielä pahempi kuin Suomessa punaisen hirmuvallan aikana. Laumoittain pakenevat sivistyneet Suomen rajalle. Useat ovat uiden tai kahlaten henkensä kaupalla pyrkineet rajan yli. Niiden joukossa on myös ollut useita ranskalaisia ja englantilaisia, jopa Suomen punaisiakin, jotka ovat saaneet kyllikseen »ihanneyhdistyksestään».

Suomen hallitus on inhimillisistä syistä sallinut Venäjällä syyttä vainottujen tulla Suomeen, josta he saavat matkustaa edelleen ulkomaille, missä elintarpeita on riittävämmän.

Venäjällä vallitsevien sietämättömien olojen vuoksi on Suomessa olevien venäläisten maasta poistaminen keskeytynyt, varsinkin sivistyneistöön nähden. Heitä ei tietenkään voida lähettää Venäjälle melkein varmaan kuolemaan. Tämän vuoksi on maasta poistamista jatkettu vain venäläisiin työläishenkilöihin nähden, jotka eivät ole ilmoittautuneet viranomaisille.

— *Ent. sotaministeri Gutshkov* j. »Novi Vjestnik» kertoo syyskuun lopulla, että lokakuulaisten johtaja, ensimmäisen väliaikaisen hallituksen sotaministeri Gutshkov on matkalla Vladivostokiin joutunut ryöväreiden uhriksi. Ryövärien kanssa syntyi kakakka, jossa Gutshkov sai niin pahoja haavoja, että hän kohta sen jälkeen niihin kuoli.

— *Suuriruhtinas Nikolai Nikolajevitsh Venäjän nykyisestä asemasta.* Suuriruhtinas Nikolai Nikolajevitsh on lausunut »Novosti Dnjan» kirjeenvaihtajalle, että itärintaman uudel-

leen muodostaminen murskasi Venäjän perin pohjin. Hän tuomitsi ympärysvaltain sekaantumisen Venäjän sisäisiin asioihin ja niiden joukkojen lähettämisen Venäjän alueita miehittämään. Venäjän voivat pelastaa vain venäläiset itse. Jos ulkomainen apu kävisi tarpeelliseksi, niin olisi käännyttävä saksalaisten puoleen, joiden edut ovat enemmän yhteiset venäläisten kanssa. Ukraina ja Krim ovat esimerkkejä siitä, etteivät saksalaiset sekaannu miehittämiensä alueiden sisäisiin asioihin.

Pietarin satama kauttakulkuksatamaksi. Itämeren satamien, Libaun, Vindaun, Riian ja Tallinnan jouduttua pois Venäjältä on kysymys Pietarin sataman laajentamisesta ja parantamisesta astunut päiväjärjestykseen. Niinpä suunnitellaan Pietarin sataman muuttamista vientisatamasta kauttakulkuksatamaksi lisäämällä ensiksikin sen purkaus- ja lastauskoneistoa, parantamalla pohjoista kanavasyysteemiä, rakentamalla apusatamia aina Oranienbaumiin saakka ja lisäämällä jokalaivastoa. Kestääkseen kilpailun edellämaittujen satamien kanssa on rautatierahdeissa y. m. liikenteeseen vaikuttavissa seikoissa myönnettävä Pietarille erikoisetuusia, vedettävä edullisempi rautatieverkko ja järjestettävä suoranaisia laivayhteyksiä kaikkiin maailman kaupan keskuksiin.

Kasanin jumalanäidin kuva ryöstetty. Moskovassa on syyskuun lopulla tapahtunut ennen kuulumattoman törkeä kirkonhävitys, joka on mitä voimakkaimmin kiihdyttänyt kaikkien sikäläisten kirkollisten piirien mieltä. Kaupungin kallein pyhääärre, Kasanin Jumalan äidin maailmankuulu kuva, jonka jalokivikoristeita tuskin voidaan arvioida rahassa, on, mikäli »Politiilise Korrespondenzille» Moskovasta ilmoitetaan, keskellä jumalanpalvelusta ryöväyty revolverinlaukauksin pahoin haavoitettujen pappien käsistä. Kirkonryöstäjä pääsi saaliineen pakenemaan yleisessä hämmingissä. Viranomaiset tekevät kaikkensa päästäkseen hänen jäljilleen.

Donin valtio. Kiovasta ilmoitetaan syyskuun lopulla: Donin kasakkasotajoukkojen edustajakokous on laatinut alulle perustuslain. Sen mukaan on Donin kasakkain maa itsenäinen valtio, joka perustautuu kansansuvereniteettiin. Korkeimman valtiiovallan haltija on sotajoukkojen edustajakokous. Ylin toimeenpanovalta on alamanin käsissä. Edustajakokous on valinnut kenraali Krasnovin uudestaan alamaniksi.

Muista ulkomaista.

Saksan uusi hallitus.

Saksassa on tapahtunut veretön vallankumous, sillä valtakunta on saanut kansan eduskuntaan nojautuvan hallituksen. Lokak. 4 p. nimettiin Badenin prinssi Max valtakunnan-kansleriksi eronneen kreivi von Hertlingin sijaan. Uusien ministerien joukossa on useita sosialidemokraatteja sekä muiden kansanvaltaisten puolueiden edustajia.

Uuden hallituksen tärkeimpänä tehtävänä on pikaisen rauhahan aikaansaaminen.

Bulgarian kuningas Ferdinand luopunut valtaistuimelta.

Bulgarian kuningas Ferdinand luopui kruunusta lokak. 3 p. kruununprinssi Boriksen hyväksi. Kuningas Boris III on ryhtynyt hallitukseen.

Miten Englanti sortaa Irlantia. Dublinin kaupunginvaltuusto on kutsuttu erikoiseen istuntoon päättämään seuraavasta ehdotuksesta päätöslausemaksi: Me kehoitamme kaikkia vapaita kansoja, jotka rakastavat vapautta ja oikeutta sekä vihaavat sortoa ja orjuutta, kiinnittämään huomiotaan seuraavaan tosiasiaan: noin 100 kansallisen-julkisen mielipiteemme johtohenkilöä on raastettu Irlannista ja teljetty vankilaan. Heitä vastaan ei ole esitetty mitään syytettä eikä heille ole annettu mitään tilaisuutta selostaa kantaansa Irlannille ja muulle maailmalle. Nämä miehet ja naiset on karkoitettu Irlannista eivätkä saa nähdä enempää omaisiaan kuin puolisojaan ja lapsiaanakaan. Englantilainen sensuuri puuttuu heidän kirjeenvaihtoonsakin ja tuottaa täten vangittujen omaisillekin kärsimyksiä ja puutetta. Irlannin mielestä nämä sen johtohenkilöt on kansamme vihollisen toimesta raastettu vankilaan vain siksi, että he vaativat sille samaa itsemääräämisoikeutta kuin Belgialle ja Serbialle luvataan.

Ukrainan maalaiskunta-itsehallinto. Kiovasta lennätetään syysk. 25 p:nä: Vaahlaki maaseutupiirejä varten entisen Venäjän semstvon mallin mukaan on astunut voimaan. Talonpojat, suurtalolliset, sivistyneistö, lääkärit, opettajat ja papit ovat suhteellisesti edustettuina. Näillä rauhan ja sodan aikana kunnostautuneilla semstvoilla, jotka täällä ovat läänien edustuksena, on pantu alulle tarpeellinen ja toivottava kansan osanotto valtion kansalliseen rakennustyöhön.

Itä-Karjalan luonnonrikkauudet. niminen laaja kirjoitus, jonka tekijä on »Kauko-Karjala» nimisen kirjaisen kirjoittaja, maisteri Herman Stenberg, on äskettäin ollut julkaistuna useissa Saksan lehdissä, m. m. »Tägliche Rundschau»ssa ja »Der Tag»issa. Kirjoituksessa, joka alkuun oli painettuna Berliinissä ilmestyvässä suomalaisessa tiedonantolehdessä »Finnische Korrespondent» ja josta Saksan lehdet sen ovat lainanneet, tehdään seikkaperäisesti selkoa Itä-Karjalan maan, metsien ja vesien luontaisista rikkauksista sekä niistä edellytyksistä, joita ne tarjoavat Itä-Karjalan taloudelliselle ja henkiselle kehitykselle.

Pikku-uutisia.

„Itä-Karjalan merkitys“.

on erään laajahkon kirjoituksen niminä, jonka nimim. E. Hampe on julkaissut saksalaisen sanomalehden »Deutsche Tageszeitungin» kuvallisessa lisälehdessä lokak. 5 p. Kirjoittaja toteaa aluksi, ettei kiista Itä-Karjalan omistamisesta ole vain ympärysvaltain sekä Venäjän ja Suomen välinen asia, vaan että se on yleiseen maailmanpolitiikkaan kuuluva kysymys ja sellaisena varsin tärkeä. Senjälkeen kirjoittaja esittää melkoisen seikkaperäisiä tietoja Itä-Karjalan maasta ja kansasta, luonnonrikkauksista ja edullisesta maantieteellisestä asemasta (Muumannin rata), siirtyen sitten käsittelemään Itä-Karjalan poliittista merkitystä sekä niitä pyrkimyksiä, jotka Venäjälle, Englannille ja Suomelle ovat määrääviä Itä-Karjalan nähdessä. Samalla hän huomauttaa myöskin Saksan suhteesta Itä-Karjalan kysymykseen, väittäen, että Saksan turvallisuus vaatii englantilaisten poistumista Itä-Karjalasta: — »Kemi Englannin käsissä» — lausuu kirjoittaja m. m. — »on toinen Calais, joista kummastakin kiinnokohdasta käsin Englanti pitäisi Eurooppa lujasti kiinni kuin pihdeissä.» Suomen, Venäjän, Saksan ja Skandinavian maiden edut vaativat englantilaisten näiden pyrkimysten torjumista, ja sitä vaatii myöskin pysyvän rauhan mahdollisuus. Itä-Karjalan kysymyksen ratkaisu on siis vertauskuva siellä risteilevien poliittisten aatteiden tulevaisesta kehityksestä. — lausuu kirjoittaja lopuksi.

Englantilaisten turviin. Pietarista ilmoitettiin joku aika sitten siellä todetun, että tunnetut suomalaiset kapinanjohtajat Tokoi, Sirola, Orjatsalo, Hämmäläinen, Wesley ja Evä, jotka pakenivat kapinan loppuajoina Suomesta Venäjälle, ovat nyttemmin päässeet siirtymään englantilaisten puolelle. Samasta asiasta kertoo pietarilainen »Vapaus»-lehti, tuomiten ankarasti mainittujen henkilöitten siirtymisen englantilaisten puolelle.

Kirjallisuutta.

Otavan kustannuksella on ilmestynyt:

Muistelmia matkalta Venäjän Karjalassa kesällä 1879, kirj. A. W. Ervasti. Toinen, kielen puolesta korjailtu painos. Esipuheen kirjaan kirjoittanut maist. H. J. Basilier. Liitteenä Vianan Karjalan kartta. Siv. 239, hinta 8 mk.

Erakkojärveläiset, palanen saloelämää, kirj. Lauri Hannikainen. Nuorisoromaani Kuusamon ja Vianan Karjalan saloilta. Siv. 231, hinta 8 mk.

Werner Söderström Osakeyhtiön kustannuksella on ilmestynyt: Salon pojat, mäenlaskumatkoista koulutielle, kirj. Iivo Härkönen. Kuvitettu nuorisokertomus, runoja lomassa. Siv. 100, hinta 2 mk. 50 p.

Itä-Karjalan Toimikunnan toimesta on ilmestynyt: Tilanteen selvittelyä karjalaisille, lentolehtinen.

Kaksi korttia Itä-Karjalasta. Kustannusosakeyhtiö Karjan kustannuksella on ilmestynyt laajahko kartta: Suomi, Kauko-Karjala ja Kuolan niemimaa, hinta 7 mk. — Otavan kustannuksella on äskettäin ilmestynyt edellistä hiukan laajempi ja yksityiskohtaisempi kartta nimeltä: Itä-Karjalan ja Kuollan Lapin kartta, hinta 12 mk. 50 p.

Pohjois-Karjalan Kansanopistossa

alkaa 24:s toimintavuosi 5 p. marrask. Oppilaiksi otetaan 18 v. täyttäneitä, poikkeustapauksessa jonkun verran nuorempiakin, naisia ja miehiä. Lukuvuosimaksu, joka on kaikkien suoritettava, on 50 mk. ja on se maksettava syksylukukauden alussa. Oppilaat voivat liittyä osuusruokalaan, jossa menot tasataan jäsenten kesken sikäli kuin ruoka-aineet ja niiden valmistus tulee maksamaan. Etumaksuna kannetaan ruokamaksuna 100 mk. kuussa hengeltä. Osuusruokalaan liittyvät saavat opistolla asunnon 8 mkn maksusta kuukaudelta. Omapuolaisen on varattava asunto naapuritaloista. Hakemukset, joihin tulee liittyä papintodistus ja jäljennökset mahdollisista koulutodistuksista tai suositus, on lähetettävä jommallekummalle allekirjoittaneista os. Niittylahti, ennen lokakuun loppua. Liekko ja J. H. Hakulinen.

Karjalaisia kauppiaita ja liikemiehiä

Karjalaiset liikemiehet!

Lähetäkää tietoja liikkeistänne yhteiseen karjalaisen kauppiasten ja liikemiesten ilmoitussarjaan, joka on tässä alempana. Tässä sarjassa tulee ilmoittaminen tavallista huoquemaksi ja on samalla erittäin edullista sekä lisäksi ilmaisee heti, ketkä karjalaisista kauppiaista ja liikemiehistä valppaimmin seuraavat aikaansa, käyttävät nykyaikaisia liikkeenesitystapoja ja kannattavat yhteistä heimonsa asiaa!

Iv. Mitrofanoff

Jyväskylä :: Suomi

Puhelin 166

Myy varastosta tukuttain ja vähittäin Kangas- ja Rihkamataravaa

Myytyäni Uhtualla Vianan Karjalassa sijaitsevan

Nahkatehtaani

sen monivuotiselle työnjohtajalle Kalle Wendelin'ille, toivon paikkakuntalaisten osoittavan liikkeelle samaa suosiota, jota se on tähänkin asti osakseen saanut.

Uhtualla, heinäkuun 20 p:nä 1918.

P. N. Afanasjew.

Viitaten edelläolevaan tiedonantoon, saan täten arv. yleisölle ilmoittaa, että tulen tästä päivästä alkaen jatkamaan entistä toimimini P. N. Afanasjew'in Uhtualla harjoittamaa nahkaliikettä, nimellä:

Kalle Wendelin'in Nahkatehdas

ja toivon sille paikkakuntalaisten jatkuvaa suosiota. Uhtualla, heinäkuun 20 p:nä 1918.

Kalle Wendelin.

TANNER & MANNER

Waasa :: Suomi

Sähköosoite MANNER

Puhelin

201

Kangastavarain Tukkuoliike

W. T. MAWROJEFFIN

KANGAS- JA SEKATAVARAKAUPPA

PERUSTETTU 1892 Puhelin 18 Sähköosoite: MAWROJEFF

on ehdottomasti edullisin ostopaikka karjalaisille

HUOM! Ostetaan päivän korkeimmilla hinnoilla kaikenlaisia metsäeläinten nahkoja, lintuja, kaloja y. m. maalaistuotteita.

Savo-Karjalan Osake-Pankki

Osakepääoma 6 miljoonaa markkaa.

PÄÄKONTTORI

Wiipurissa

Torkkelinkatu 18.

HAARAKONTTOREITA

Joensuussa

Lahdessa

Lappeenrannassa

Savonlinnassa

Ottaa talletuksia, antaa lainoja, suorittaa kaikkia pankki-tehtäviä.

Talletuksista maksetaan korko neljä kertaa vuodessa.

Tallettajille annetaan voitto-osuutta.

:: :: Karjalan oma maakuntapankki. :: ::

Häkli, Lallukka ja Kumpp.

Osakeyhtiö

Tukkukauppa

:: Viipurissa ::

Ilmoittakaa Karjalaisten Sanomissa!

D. & K. SIITON

Myypi

tukuttain ja vähittäin Viljatavaraa, Herkku- ja Hedelmätavaraa, Lasi- ja Porsilinitavaraa, Kalastustarpeita ynnä monenlaista muuta sekataravaa.

Toimittaa

Tavarain välitystä ynnä muita pienempiä asioita.

Omist. Paavo Jylhä Liike Siitoinin kivitallossa Kauppatorin varrella.

Puhelimit: Konttoriin 115, Puotiin 270, Asuntoon 226.

Postiosoite: Sortavala, Sähköos.: Sortavala, Jylhä.

Helsingissä 1918, Kirjapaino-Oy. SANA